

229

Montreālas Latviešu
Biedrības
ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1998. GADA JŪNIJS/JŪLIJS

MONTREALA, KVEBEKĀ

50. GADA GĀJUMS

NR. 6./7. (591/592)

Jūnijs - latviešiem ir sāpju un prieka mēnesis. Jaunāko laiku vēsturē - 1941. gada 14. jūnijā - piedzīvojām pirmo apzināto un nežēlīgo latviešu izvešanu uz Sibīriju. Un vēlāk - citas. To paveica viena no visdrausmīgākām šī gadsimta tirranijām - Padomju Savienība. Un ir drausmīgi domāt, ka tieši šajā gadsimtā šādu tirraniju bijušas un vēl ir daudz, un visas viņas sacentušās savu iedomāto prctinieku - cilvēku iznīcināšanā, lai uzvarētu varas kāro un paštaisno ciniskā taisnība un gūtu pašlabumu uz citu rēķina. Kas gan var izmērit šīs sāpes? Un tomēr dzīve rit tālāk. Pasaules acis it kā nedrīkstam padomijas vardarbību apziņēt par holokaustu, bet tāda tā tomēr bija. Un kas tad pirmā atņēma cilvēka tiesības latviešu tautai, ja ne krievzeme Padomju Savienības izskatā un nežēlībā? Un žēlīgāka nebija arī hitleriskā vācu vara. Mēs pazemībā, klusu ciešot, liecam galvas visu mūsu tautas mocekļu priekšā, kam bija uz saviem pleciem jānes tādas mokas, kādas nevienam cilvēkam nebūtu jāpiedzīvo. Ir bijušas internacionālas tiesas, kas tiesājušas par noziegumiem pret cilvēktiesībām un vardarbību, bet vēl nav tiesāta Padomju Savienība un tās čekas varmākas, kas nepazīna žēlastību.

Latviešiem saulgriežu svētki - Jāņi ir liksma un priecīga svētku diena, kurā atskan skanīgais Ligo. Tā vismaz sakām. Kā šis ligo izdzīvos šodienas elektroniskajā pasaulē? Vai tam ir nākotne? Mums Montrealā par dainu elektroniskiem ierakstiem un tālāku nodošanu nākamajām audzēm rūpējas divi izcili un pazīstami latviešu zinātnieki - Vaira un Imants Freibergi. Viņi ir ieguvuši pasaules ievēribu. Kā ir ar mums pašiem? Vai šis ligo atskan mūsu sirdīs, vai dainas mums vēl ir tuvas jeb vai tām vairs ir tikai dokumentāra vērtība? Pajautāsim un paskatīsimies mūsu latviskās dzīves garīgajā pasaulē. Mēs bieži vien sūdzamies, par pasaules gara nabadzību, lētumu, kā ir ar mums pašiem? Vai šodien mūsu "ligo" ir skaņa? Spriežot no ligo dziesmu lapiņām un aizsērējušām balzenēm, apsverams jautājums. Vai šī ligo skaņa un dziesmas būtu ierakstāmas elektroniskajās vēstulēs? Un daudz kas vēl cits, kas nozīmīgs latvieša dzīves ziņā? Šķiet, ka jā. Vienkārši - lai nepazustu un lai būtu pieejams plašākām ļaužu saimēm.

Latvijā un pasaulē itin bieži dzirdam izteiku, ka nekur dzīve nav tik grūta un nabadzīga, kā mūsu dzimtenē šodien. Nevar jau noliegt, ka dzīves apstākļi šodienas Latvijā ir grūti, un ka varētu vēlēties daudz uzlabojumu. Tomēr - vai tiešām - kā nekur citur pasaulē? Tas, šķiet, ir pārāk pārspīlēts atzinums. Šobrīd zinām, ka pasaulē vairāk kā 200 miljoniem ir jāiztiek ar mazāk kā vienu dolāru dienā, un lielākā daļa no šiem miljoniem ir bērni. Tā Kanadā, vienā no bagātākajām un turīgākajām valstīm pasaulē, kurā vēlētos dzīvot daudzi no visdažādākajām pasaules malām, arī no Latvijas, 20% bērnu atrodas nabadzības stāvoklī! Citās pasaules daļās ir vēl traģiskāk. Un tas nav izgudrots. Par to ziņo valsts iestādes, laikraksti, zinātniskas apceres. Un šie nabadzīgie bērni nokļūst neiedomājamās dzīvēs apstākļos, kas viņus veido par ārpusē izmestiem sabiedrības locekļiem. Tur nu veidojas bērnu un jauniešu bandas, noziedznieki, slepkavas. Amerikā ir jau piedzīvojuši vairākus gadījumus, kuŗos atsevišķi jaunieši apšauj un ievaino savus skolas biedrus un skolotājus. Valsts un sabiedrība meklē atbildes, mēģina pielāgot jaunus likumus, bet šī sērga, kā visas citas, atrod savus upurus un satrauc mūsu prātus. Nelaimju saknes meklējot, mēs vainu uzvelām pašai sabiedrībai, dažādajām valdībām un morāles vērtību sabrukumam. Kā ir ar mums pašiem kā cilvēkiem? Šķiet, mēs vēl isti neapzināmies kādu citu svarīgu elementu, kas šē spēlē savu noteiktu lomu, proti, straujo pasaules iemītnieku skaita pieaugumu, kas rada nepārval-

dāmas situācijas un apstākļus, kas izsauc negaidītus un nepārtraugamus notikumus. Kaut vai tai pašā Indonēzijā, kur studentu nemieru laikā šajās dienās - maijā - dzīvības zaudēja vairāk kā 500 pilsoņu, jo neapmierinātība ar saimnieciskajiem apstākļiem, kādos bija nonākusi valsts līdzšinējā prezidenta Suharto savtīgajā valdīšanas laikā, kļuva par neapturāmu protestu pret valsts varu. Izmisumā notiek negaidītais. Un izmisumu rada šodien arvien saspīstākie un nepārskatāmie dzīves apstākļi cilvēku pārdrūmotās lielpilsētās, kuŗās pazudušas sabiedriskās tikšanās iespējas itin visās paaudzēs. Tāpat kā mikrobi, kad tie savairojas lielos daudzumos, paši sevi sāk iznīcināt, tas pats, šķiet, notiek ar cilvēci. Lielajās mega pilsētās notiek bumbošana, šaušana, jauniešu starpā nodokļu iekasēšana no savas paaudzes līdzcīvēkiem, ar varu atņemot mantu vai pat izģērbjot uz ielas, ja iepatikas kāds no otra apģērba gabaliem. Un kā mikrobi, kas pārmainās un iegūst arvien lielāku pretestību pret brīnummedicīnu, kas strauji šajā gadsimtā pagarināja cilvēka caurmēra mūžu, tā cietāki un neiejūtīgāki rieksti kļūst dažādie kriminālelementi, arī jauniešu un pat bērnu vidū, kuŗu priekšā nobāl viņu priekšteči.

Tautu, valšķu, pilsētu dzīvi ik sekundi ietekmē saimnieciskie notikumi jebkuŗā pasaules malā. Tā notikumi Indonēzijā atnesis jaunas finansiālas krīzes un līdz ar tām valūtas maiņas. Daudzi zaudēs savus ietaupījumus, daudzi aizies bankrotā arī bagātajās un turīgajās valstīs. Būs sava ietekme Latvijā, droši vien, mazāka kā citur. Un iebilst daudz nevarēs. Būs jārēķinājas ar jaunajiem apstākļiem un jāmaksā ragā.

Vienkāršajam caurmēra cilvēkam arvien vairāk jārēķinājas ar moderno tehnoloģiju. Dažkārt tā mūs vienkārši satracina. Sazvanīt kādu iestādi šobrīd ir praktiski neiespējami isākā laikā par pusstundu! Jāspiež poga pēc pogas un jāklausa mūzika, reklāmas vai pat politiski saukļi. Visur atbild elektroniskās balsis. Pie dzīvā cilvēka balss tikt, tur vajaga pacietības! Rodas jauni atrisinājumi. Daudzi uzņēmumi tagad reklamējas ar to, ka viņu tālruņos atbild dzīvais cilvēks, ar ko var runāt, ne aparāts. Un - tie piedzīvojuši tirgus uzplaukumu! Nākotnē, kad elektroniskās zināšanas būs pamatzināšanu sastāvdaļa, būs citādāk. Un tāpēc ir vajadzīgs, t. s., progress. Bankas vēlas apvienoties - jo, lūk, citādi tās nevarēsot pastāvēt pasaules brīvā tirgus saimniecībā, neskatoties uz to, ka peļņa šobrīd ir astronomāla. Rezultātā Kanadā visā drīzumā būs tikai vairs dažas lielbankas, kuŗas nodarbinās mazāk cilvēku un prasis par saviem pakalpojumiem daudz vairāk, bet it sevišķi - banku elektronisko mašīnu lietošanu visos naudas apgrozības un saimnieciskos darījumos. Lielai daļai cilvēku tā būs ne tikai liela neērtība, bet arī risks, jo te jau tagad pastāv iespējas dažāda veida laupījumiem. Tomēr šāda veida progresu nav iespējams palēlināt, jo modernais cilvēks sevi dzen neiedomājamā steigā pretim jauniem apvārkšņiem... Ko lai dara tie, kam smadzenes netiek visam tam līdz? Kā lai ar valsts iestādēm sazinājas veci cilvēki un tie, kas neprot apieties ar elektroniskiem aparātiem? - Tiem, kas to prot, atbilde vienkārša - jāiemācas! Bet ja nevar un negrib - vai tad jāklūst par izmestiem no sabiedrības plūsmas? Vai tādēļ ir kāds brīnums, ka tieši pensionāru saieti ir tik iecienīti, jo tajos var satikt un parunāties ar dzīvo cilvēku! Un tā pagaidām veidojas vēl lielāka plaisa starp vidējo un vecāko paaudzi, par jaunāko nemaz nerunājot. Vidējai paaudzei nav laika - to spiež darbs, tai jāspiež pogas un jāuzklausa elektroniskās balsis. Un darbā jāskrien tecīpus, jo uz katru darba vietu spiežas simtiem citu, kam darbu atrast nav cerību. Vecāko nospiež vientulība. Abām kopējs ir cilvēciskā kontakta trūkums. Jaunākajai paaudzei te

dzīvotāji ir reliģiozi, ko norāda lielais baznīcu skaits un bezgala daudzie ielu un pilsētas daļu nosaukumi visādu svēto vārdos. Grandiozā Notre Dame baznīca ir Parīzes Notre Dame atdarinājums un tās torni ir lielākais baznīcas zvans Amerikā. Baznīcā ir vietas 10 000 personām. Tad slavenā Sv. Jāņa katedrāle ar 13 bronzas statujām no bībeles virs fasādes - trešais Sv. Pēteris katedrāles Romā atveidojums. Bez tām vēl ir daudzas slavenas un ievērojamas celtnes. Iespaidīgi monumentāla ir jaunā Montrealas universitāte un otrā, vecākā un iecienītā McGill universitāte. Pilsētas centrā ir lieli preču, banku un biroju nami, kuŗi piedod pilsētai varenuma iespaidu. Centrā atrodas Sun Life milzīgā celtnē, kuŗa ir lielākā celtnē visā Britu imperijā. Toties ārpus centra gandrīz viss vairums ir 2 un 3 stāvu dzīvojamās mājas. Viskuriozākais vecākajā franču rajonā man pirmās dienās likās jocīgās kāpnes, kas pa mājas ārpusi iet uz otro, dažreiz arī trešo stāvu. Kāpnes slaidi izlocītas visādos likumos un nav nekādas simetrijas pat ar otrām kāpnēm tai pat mājā, nemaz nerunājot par blakus mājām. Kāpnes savienotas ar balkoniem mājas ārpusē, kas šajā pilsētas daļā ir 95% pie visiem dzīvokļiem. Uz šiem balkoniem neesmu redzējusi puķes. Vakaros te salasās visi dzīvokļa iemītnieki, skatās uz ielu un šūpojas tikpat obligāti visur esošos šūpojamās krēslos. Pirmos vakaros pēc garā jūrās ceļojuma man reiba galva, skatoties šai šūpošanā. Tādas šūpojamās ierīces ir arī parkos - pieaugušiem un bērniem. Pilsētas rietumu daļā, kur iedzīvotāji ir angļi, kāpnes pa mājas ārpusi reti redzamas. Te arī nesalīdzināmi tirāks un uzkoptāks. Visumā var teikt, ka Montrealā ir daudzi tiešām brīnišķīgi rajoni. Ielas visas platas, asfaltētas, pa lielākai daļai gar ielas malām zaļa zāle un lieli koki, kas tās padara piemīlīgas un ēnainas. Sevišķi patīkami tas karstajās vasaras dienās. Kamēr esmu šeit, temperatūra dienās turas ap 90 grādiem (pēc Farenheita) un saulē ir neizturami karsts. Pilsētā daudz parku. Lielākais no tiem ap Mount Royal kalnu. Skaists ir Fontana parks ar mākslīgo ezeru un strūklaku, kas esot lielākā Ziemeļamerikā. Ūdens izšļākums mainās kādos 10 veidos un nakti, mainoties arī dažādas krāsas gaismai, atstāj teiksmainu iespaidu. Nakti arī ielas laistās neskaitāmo reklāmu ugunis. Ap skatlogiem tad līdinās lieli kožveidīgu knišu bari.

Sievietes šeit gērbušās glioti, ļoti kārtīgi frizētas un baltas. Neesmu vēl nevienu sievieti redzējusi guļam saulē un dedzināties, to gan peldētavās dara kungi. Sevišķi francūzietes baltas kā piens. Matus nebalina. Franči daudz staigā ar virs biksēm izlaistiem krekliem un bikšturos. Veikalos var dabūt itin visu. Drēbes un audumi samērā lēti. Lēta un skaista veļa. Nailona zeķes piedāvā cits par citu lētāk un to cena no 60 centiem līdz \$ 1,80. Kungu uzvalki 15 līdz 50 dol., kurpes caurmērā 7-9 dol. Dāmu kurpes, kā visur, ļoti dažādas. Samērā dārgas rokas somas un portfeli. Lēti labi Šveices rokas pulksteņi - 10-12 dol., bet citi stipri dārgāki. Pārtikas cenas visumā lētākas. Saknes (burkāni, tomāti) padārgas, tāpat piens, kas gan ļoti trekns. Augļi lēti. Mazie bumbieri patreiz 15 centi mārč., vienkārši āboli 19 centi, 2 mārč. lielie ķirši 35 centi mārč. Var dabūt labu biezpienu un skabu krējumu, bet ir tikai kviešu maize. Tādas ilgas pēc rupmaizes! Lielajos pārtikas veikalos pašapkalpošanās princips, viss savērsts, sagriezts šķēlēs, ietīts papīrā un cena virsū. Visu var paņemt, lēni izdomāt un apsvērt un sarēķināt, cik viss maksā. Tā arī iebraucēji ātri orientējas. Ārā ejot, samaksā un iesaiņo papīrā. Lielās iepirkumu somas šeit neredz. Visumā lielākās pilsētās un lielākos veikalos cenas krietni lētākas.

Ziedrijā pirktos radio aparātus, ja tos var pārslēgt uz šējienes strāvu 110, ļoti labi var izlietot. Montrealas dau-

dzās raidstacijas raida labu, mūsu gaumei piemērotu mūziku.

Darba un dzīvokļu iespējas vēroju pēc laikrakstu sludinājumiem. Darba piedāvājumu katru dienu ļoti daudz. Salīdzinot ar Zviedriju, maz meklē inženierus un architektus. Vairums meklē pārdevējas, apkalpotājas daudzajām edicnu un dzērienu izdales vietām (kas šeit ir manufaktūras veikalos, drogu veikalos u. c.), mājkalpotājas, veļas šuvējas, bet daudz ir arī biroja darbinieku sludinājumi. Meklē grāmatvedes, mašīnrakstītājas, stenografistes. Daudz vietās prasa abas valodas - angļu un franču, bet oficiālā ir angļu valoda. Meklē gados jaunus darbiniekus. Ja ir pāri par 25 vai 30, tad jābūt kādā nozarē speciālām zināšanām. Var griezties arī pie Nacionālās darba pārvaldes (National Employment Service), kas reģistrē, apgādā piemērotu darbu un apdrošina pret bezdarbu. Pret iebraucēju no tik tālas zemes, kā Zviedrijas, tiek izrādīta liela pretimnākšana. Vismaz angļu valoda ir puslīdz jāprot. Te jāpiezīmē, ka, apmēram, mūsu ģimnazijas izglītība šeit tiek saukta par augstskolas (High school) un pēc tam nāk universitāte. Arī dzīvokļu sludinājumu ir daudz, bet tie padārgi. Mazie 2 istavu dzīvokļi grūti dabūjami un dārgi - ap 40-70 dol. Vairāk sludina 4-6 istabu, to cena 75-110 dol. Ja ņem 2 ģimenes kopā, tad šo jautājumu var labi atrisināt. Satiksme ērta un lēta. Par 6 un 1/4 centa var pārsēties no tramvaja autobusā un vēl vairākas reizes. Automašīnas modernākie modeļi plūst straumēm, bet nevienai nav virziena rādītāja. Daudzas mantas izvadā ar zirgiem īpatnos ratos, kas ir kā mazas mājiņas uz riteņiem. Ir arī vieglie ormaņi. Velosipēdu maz. Ar tiem brauc zēni, pieķaņot, nezīnu kamdēļ, lapsas astes.

Visumā pilsētas dzīve dažādās zemēs ir puslīdz viena. Liekas, ka ļaudis šeit visumā godīgi. Vismaz avīzēs neredz par laupīšanām un slepkavībām. Latviešu skaits pilsētā esot pāri par 400, bet tie izkļūši ikdienas darbos. Montrealā ir 2 latviešu organizācijas: Montrealas latviešu palīdzības biedrība, priekšnieks K. Lazdiņš, un Montrealas latviešu studentu kopa, priekšnieks Kr. Ozols. Kultūras dzīvē liels ieguvums ir izcilā aktrise Irma Graudiņa. Viņas un citu latviešu priekšnesumi ir baudījums šeit esošajiem latviešiem. Vienu varu droši teikt, aprunājusies ar šējienes latviešiem, - ilgas pēc dzimtenes šeit visi izjūt vēl vairāk, kā dzīvojot Vācijā vai Zviedrijā. Varbūt ar gadiem tas būs citādi. Jūtams laba latviešu laikraksta trūkums. Tos gaidām no Eiropas. Nepatiess ir daudz dzirdētais pārmetums par dolāru krāšanu un mazmājiņu pirkšanu, kas arī nebūtu nekāds netikums. Neskaitot pavisam nedaudzos, visi šējienes latvieši vēl kalpo grūto liguma gadu, kad izpeļņa nav nekāda lielā un tomēr katram ir kāds laikraksts vai grāmata. Kanadas laukos strādājošam latvietim pagaidām gandrīz nemaz neatliek laiks lasīšanai. Apcieņojumu divas šādas ģimenes laukos un varu teikt, ka viņi dolārus iztikai nopelna tiešām ar sviedriem vaigā un slapjām mugurām. Bet tie būs mācījušies strādāt un izturēt, salīdzināt un saprast, ka vismiļākā zeme ir Daugavas krastos un visgaršīgākā tur augusē rupjā rudzu maize. □

Montrealā, 1949. gada jūlijā.

Publicēta 1949. g. 29. jūlijā "Latvju Vārds" laikrakstā, Zviedrijā.

Milda Ozola

Milda Ozola šobrīd ir Montrealas latviešu pensionāru apvienības, Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes locekle un Latviešu preses biedrības Kanadas kopas biedre. Dzīvo Montrealas apkaimē. Viņa Montrealas latviešu sabiedrības sākuma gados bijusi sevišķi čakla žurnāliste.

LATVIEŠU TEĀTRIS KANADĀ

Ko maza saujiņa uzņēmīgu cilvēku var paveikt ar lielu gribu un pašaieliedzību, rādīja 22. oktobri notikusē M. Ziverta "Ķīnas vāzes" izrāde Montrealā. Mūsu vecā mīļā Irma Graudiņa, kuŗas režijā izrāde bija sagatavota, bija radījusi, kā kāds viesis no attālās Toronto teica, mazas Latvijas iespaidu. Un tiešām, - tovakar šai tautību mistrojumam zemē kādā namā skanēja tikai latviešu valoda. Tēlotāji, izņemot pašu I. Graudiņu, kuŗa tēloja Leksiti, bija amatieŗi, bet ar entuziasmu pēc ikdienas nogurdinošā darba apmeklējot 33 mēģinājumus, bija radījuši itin teicamu ansambli. Visvairāk prieka darija Graudiņas Leksite. Viņas un Edv. Skapsta tēlotais vienkāršais mehaniskis Valdis, lika pasminēt par labākās sabiedrības netikumiem. Pārliecinoši un ar gluži skatuvisku iejūtu bija Lina Karlsonē kā Cērpa kundze un Emīls Mazutis - Notārs. Pārējās lomās katrs savā vietā bija A. Grants - Jānis, I. Niedre - Liliņa un M. Petere - Ella. Dekorātors V. Laiviņš pretskatā bija uzbūris teiksmaino Pēterā baznīcas torni. Padarītais darbs ir liels solis uz priekšu Kanādas kultūras dzīvē. Teātra trupa saņēma kausu no Montrealas palīdzības biedrības līdz ar novēlējumiem līdz ar ansambli ceļot uz Latviju. No Otavas sveicienus nesa Alfrēds Valdmanis. Visizjustākos vārdus teica Toronto latviešu pārstāve Biruta Senkēviča, novēlējuma teātrim rakt dziļāku un dziļāku to kultūras aku, ko tas pasācis rakt, lai dzīvinošā ūdens pietiktu itin visiem. Un ka šo izslāpušo ir daudz, to liecināja pārpilnā lielā zāle. Daudzi jo daudzi bija braukuši no attāliem apgabaliem, bet bija arī tādi, kuŗi no mežiem bija mērojuši 500 jūdzes (mīles). Izrādes beigās I. Graudiņa nolasīja lugas autora speciāli piesūtīto veltījumu, kuŗā viņš izsaka pārliecību, ka jo tālāk esam no dzimtenes, jo esam vairāk vienoti un kļūstam labāki latvieši kā bijām reiz savā tēvzemē. Beigās vienojamies tautas lūgšanā.

Tāpat liela nozīme bija teātra telpās rīkotajai latviešu mākslinieku skatei, kuŗā brīnišķīgus latviskus šķīvjus bija devis Z. Jurševskis, ādas izstrādājumus darinājis A. Klinklavs, rotas lietas - O. Vīndedzis u. c. Pie sienas latviešu mākslinieku gleznas. Grāmatu galds, laikraksti.

Bez šāda sarīkojuma tīri mākslinieciskās vērtības, tam liela nozīme kā latviešu vienotījam. Tālu no dzimtenes izkaisītiem pa tik plašu teritoriju, ierautiem Jaunla kontinenta svešās dzīves mutulī, maz izdevības sastapties, sapazīties, dalīties iespaidos, darba izredzēs un iespējās. To veicināja pēc teātra paredzētā saviesīgā pakavēšanās pie galdiņiem un dejās. Un tad atkal ejot savā, pa lielākai daļai fiziskā un neparastā darbā, ir vieglāk, jo pie latviskās akas ir dzesētas slāpes un iegūta apziņa, ka neesi šeit svešumā viens, ka līdz ar tevi šajā kļavlapas simbola zemē ir daudzi likteņa biedri, kuŗi krūtīs nes tās pašas sāpes un cerības. Un šo brīnišķīgo atziņu un rītdienas spēku dod dažu cilvēku pašaieliedzīgais, svētigais darbs. □

Montrealā, 1949. g. oktobri.

Milda Ozola

* Kā zināms, latviešu teātris Montrealā sen kā nepastāv. Irma Graudiņa tagad dzīvo Čikāgā, Ilinojas pavalstī, ASV. Mūsu vidū mit Edv. Skapsts, L. Karlsonē un O. Vīndedzis.

DAUGAVAS VANAGI

DV 9. GLOBĀLĀS DIENAS

1966. g. iesāktā DV Globālo dienu rīkošana kļuvusi tradīcija, veidojusies un turpinājusies, kā viens no izcilākajiem notikumiem un kultūrālā snieguma manisfestiem organizācijas mē-

rogā. Ja sākuma gadus tās rīkoja ik pa 5 gadiem, sākot ar sestajām Čikāgā, ASV, tās notiek ik pa 3 gadiem.

DV 9. Globālo dienu rīkotāja bija DV Austrālija saime. Darbs sākās pēc 8. Globālo dienu notikumiem Anglijā, atbildību uzņemoties DV Austrālija zemes valdei, Juŗa Mellēna vadībā, DV Melburnas nod., Ilmāra Kapela vadībā un DV 9. Globālo dienu rīc. kom.: Dzintars Veide, priekšsēdis, Ināra Zeidaka, Dzidra Grīnberga, Ilmārs Kapelis, Astra Sala, Ints Tumilovičs, Jānis Kārklīšs, Gunārs Ozols, Irēne Ziedare, vanadžu vad., un Bruno Birznieks. Vārda tiešā nozīmē piepildījies rīc. kom. priekšsēža Dz. Veides vēlējums: "Sasauksimies, lai šīs Globālās dienas dod mums visiem jaunu sparū un kopējas vadlīnijas turpmākam darbam savas tautas labā, kopējam darbam sadarbībā ar latviešiem Latvijā. Sasauksimies, jo mūsu mudinājums ir: **Līdz ar tautu tēvzemē mēs esam atbildīgi par Latvijas atjaunošanu!**" Pēc svētku aizvēršanas jāatzīst, ka savā apņēmībā esam kļuvuši daudz tuvāki. Svētku programmas izvēle bija ļoti pārdomāta, sarīkojumi ļoti sagatavoti, iepriecināja skatītājus un deva cerēto pārdzīvojumu. Citiem vārdiem - DV 9. Globālās dienas izdevās.

Tās ievadīja Zemes sardzes plkv. J. Hartmaņa referāts 23. aprīlī, Latviešu namā. Viņš klausītājus iepazīstināja ar Zemes Sardzes izveidošanas darbu, jaunsargu izglītošanas uzdevumiem un vispārējo stāvokli Latvijā. Pēc referāta atbildēja daudz jautājumu. 24. aprīļa rītā stundā DV priekšnieks V. Plūdons un DV AV priekšsēdis J. Mellēns nolika vaiņagu kritušo cīnītāju un varoņu piemiņai pie latviešu un igauņu kopējā pieminekļa Pawkner kapsētā. Svētbrīdi vadīja māc. Dr. E. Kociņš. Pēc tam visi devās uz DV Melburnas nod. mītni, kur notika DV Austrālijā 47. delegātu sapulce. Tās darba gaitu vadīja A. Kenne. Dzīvas pārrunas izraisīja marta mēneša notikumi Latvijā, kā arī DV organizācijas saskaņotas darbības izveidošana, arī Latvijā. Par nepieciešamu atzina "Baltās grāmatas" izdošanu, neatmetot iesāktoto darbu "Melnās grāmatas" sagatavošanai, kuŗai arī redz nozīmīgu vietu. Uzmanību saistīja pārrunas par 7. Saeimas vēlēšanām un neatlaidīgo Krievijas spiedienu, ko tā vērs pret Latvijas valdību, ierosinot iespējamo pretakciju iedzīvināšanu.

Pēc delegātu sapulces notika tikšanās ar LDV CV priekšsēža v. i. O. Kalniņu, NDV LA CV priekšsēdi R. Kovtūpenko, LDV vanadžu vad. Viju Tēci un NDV LA vanadžu vad. Daigu Purvēnu. O. Kalniņš un R. Kovtūpenko nolasīja iepriekš sagatavotus paskaidrojumus par abu novirzienu darbību un neveiksmīgajiem mēģinājumiem izveidot sadarbību. V. Tēce un D. Purvēna aicināja klātesošos DV CV locekļus savā darba sēdē pieņemt lēmumus, kas ievadītu LDV un NDV LA sadarbību, kas eventuāli dotu atvēršanos izkārtojumu.

Vēlā pēcpusdienā DV vanadžu priekšniece Ilga Niradija atklāja Lietiskās mākslas izstādi Latviešu namā, bet DV priekšnieks V. Plūdons - gleznu izstādi ar Leo Sviķera, Gunāra Jurjana un Gunāra Saliņa jauniem, iepriekš vēl neizstādītiem darbiem.

Piektdienas notikumi un sarīkojumi noslēdzās ar Gunāra Janovska noveles "Izdedži" Vaŗa Braslas skatuves variantu 2 daļās, Austrālijas latviešu teātra iestudējumu; rež. Gunārs Klausss, dekorātors Gunārs Jurjāns. Skatuves tēlojumu attiecīgajās lomās izpildīja Māra Kaziņa, Ausma Pommere, Imants Lēmanis, Pēteris Saulītis, Gunārs Klausss, Vera Lešinska, Mirdza Stilve, Arnolds Žubeckis, Valda Rube un Kristīne Saulīte. Ja izrādes sākumā biežās skatu maiņas ieviesa zināmu neziņu, noslēguma daļa ar tēlojumu un dialogiem deva pilnīgu pārdzīvojumu, ko skatītāji apliecināja ar ilgstošiem aplausiem.

25. aprīļa rītā Latviešu namā notika DV Junda un 9. Globālo dienu atklāšana. To ievadīja karogu parāde ar sekojošo Leģiona standarta nodošanu DV Austrālijas saimes glabāšanā. Pirmo reizi to izpildīja vanadze, kas šo svinīgo brīdi it sevišķi izcēla; kad DVF vanadžu vad. Gundega Heldmane-Zāne standartu nodeva un to saņēma DV AV priekšsēdis J. Mellēns. Izskanēja "Še kopā mēs biedri...", kuŗai sekoja Jundas pauzme. DV svinīgā solījuma lasījumam sekoja DV Melburnas vīru ansambļa "Kursa" nodziedātā "Lielā junda". Svētbrīdi vadīja māc. Dr. E. Kociņš, izlūdzoties Dieva palīgu un svētību darbam, ko darām. Izskanēja "Dievs, Kungs, ir mūsu stiprā pils". DV 9. Globālo dienu atklāšanas uzrunai, ko teica DV priekšn. V. Plūdons, sekoja "Par zemi, ko mīlam" un "Tēva sēta" dziesmas "Kursa" izpildījumā, dir. B. Birznieks. Sveicienus nodeva Latvijas goda ģenerālkonsuls E. Dēliņš, DV 9. Globālo dienu rīc. kom. priekšsēdis Dz. Veide, DV AV priekšsēdis J. Mellēns, DV vanadžu priekšniece I. Nira-

Mežaku. Tajās regulāri saņēma DV ģenerālsekretāra G. Tamsona un arī Ārējās informācijas noz. vad. A. Lindena ziņojumus. Prezidijs galveno vērību pievērsa DV CV sēdē Klivlandē pieņemto lēmumu iedzīvināšanai. Ir sperti konkrēti soļi, lai uzsāktu "Melnās grāmatas" izdošanu, iesaistot arī citas latviešu centrālās organizācijas. Lielu interesi šajā pasākumā izrādījusi DV Melburnas nod. un Latv. Nac. Apv. Kanadā. Ir jau izveidota atiecīga komiteja, 9 locekļu sastāvā, kas plāno un vada izdošanas darbu. Par redaktoru izraudzīts autors un vēsturnieks Tadeušs Puisāns, kurš sācis veidot redakcijas kolleģiju.

Lestenes Brāļu kapu izveidošana neveicas gluži tā, kā to pag. g. bijām iecerējuši, kādēļ vēl nav atbrīvoti šai vajadzībai piešķirtie līdzekļi. Jautājuma kārtošana iesaistīti A. Lindens un Fr. Kursietis, kuŗi DV priekšnieku un prezidiju informēja par izkārtojuma attīstību.

Latvijas okupācijas laikā KGB dezinformācijas brošūras "Kas ir Daugavas Vanagi?" lietā ir nosūtītas vēstules Latvijas Valsts prezidentam, ministru prezidentam, Saeimas priekšsēdim un frakciju vadītājiem. Diemžēl, nav saņemta izšķiroša atbilde. Liekās, ka pozitīvus rezultātus ir devusi vēstulju kampaņa pret Maskavas Valsts universitātes filiāles atvēršanu Rīgā. Ir noslēgts līgums ar neatkarīgo slimnici "Šmerlis", tā nākamie 5 gadiem nodrošinot telpas DV CV pārstāvniecībai un 763 brīvas gultas dienas gadā bijušo leģionāru ārstēšanai. Abu DV novirzienu Latvijā sadarbību pagaidām nav izdevies izveidot, jo ir spēki, kas darbojas pret to. Pagājušā gada DV CV sēde noritēja vienprātības garā. Mēs visi jutāmies kā viena saime, vienoti kopējai interesei - Latvijas neatkarības nostiprināšanai un tautas labākai nākotnei. Jāpa Frišvalda izraudzīšana par DV organizācijas goda priekšnieku un mūsu leģendārā kaŗavīra kapt. Ž. Butkus izraudzīšana par DV org. goda biedru, bijis patikams notikums. Ļoti vērtīgu darbu veikusi Latvijas Aizsardzības darba grupa, kuŗā darbojas atvaļinātie ASV armijas un flotes virsnieki pltn. I. Damberga vadībā. Tā materiālu atbalstu saņem, galvenokārt, no DV ASV. Iespēju robežās atbalstīti ZS jaunsargi, kas mācās Latvijas 5 vidusskolās, ņemot četrgadīgo kursu. Ieteica izveidot "krusttēvu" aizbildniecību, kas atvieglotu viņu izglītošanu un apmācības. Apsveicams ir DV CV Jaunatnes nozares pagājušā gadā izvestais jaunatnes seminārs Latvijā. Šī gada plānotajā seminārā paredz iesaistīt vanadzēnu vadītājus un vadītājus, ar ieceri izveidot nacionāli politisko audzināšanas pieeju jaunatnei. Atkārtoti aicināja zemes, nodaļas, apvienības un kopas materiālo palīdzību virzīt caur DV CV pārstāvniecību Rīgā. Tas nodrošinās palīdzības darba labāku un taisnīgāku sadali. Labs piemērs esot Beneluksas nodaļa ar 19 biedriem, kuŗa regulāri atbalsta 9 daudz bērnu ģimenes. Aizvadītā gada sarakste bijusi ļoti plaša. Sevišķi nozīmīga ir informatīvo Apkārtrakstu izdošana. Tie dod iespēju iepazīties ar darbu uz vietām. DV CV pārstāvniecība Latvijā veikusi netīkvienu aprūpes darbu, bet arī nozīmīgu nacionāli politisku darbu un DV organizācijas popularizēšanu. Aizvadītajā gadā naudas pabalsti sniegti 445 leģionāriem Ls 4,210 apmērā. 467 leģionāriem samaksātas apdrošināšanas polises. 1997. g. 68 leģionāri izmantoja 660 gultas dienas, ārstējoties "Šmerli". Ir apzinātas 1,624 daudz bērnu ģimenes. Pabalstu saņēma 604 ģimenes, Ls 36,078 apmērā. DV ASV turpina 39 audžu ģimeņu aprūpi, šai vajadzībai atvēlot vairāk kā Ls 2,200. Daudz bērnu ģimeņu izglītības fonds atbalstīja 13 studentus pirmajā un 11 otrajā semestrī.

DV zemju darbs uzrāda lielu veikumu daudzējādās jomās. DVF Anglijā neparedzētas pārmaiņas radās sakarā ar valdes priekšsēdētāja Dr. L. Rumbas aiziešanu aizsaulē. Valdes darba vadību turpināja J. Ranka. Papildus regulārajam palīdzības darbam. DVF valde pieteica līdzdalību latviešu klasiskās literatūras konkursa rīkošanā, dodot materiālu atbalstu. Sekmīgi darbojas visi saimnieciskie pasākumi. Redzamākie ir Straumēni, Rugby tuvmā, Anglijā, DVF nams Londonā, Anglijā, un "Radi un draugi", Rīgā, Latvijā, kā arī atsevišķie nodaļu īpašumi, kopskaitā 11. Palīdzības darbam Latvijā liela vēriba piegriesta invalidu un viņu ģimeņu aprūpei, daudz bērnu un bāreņu aprūpei. Atbalstīta arī nozīmīgu grāmatu izdošana. Aprūpei Latvijā izdotas 28,185, aprūpei vietēji u. c. 7,604, izglītībai, jaunatnes rosmēm, kultūrāli sabiedriskam darbam u. c. 18,894, bet informācijas darbam - 4,356, dažādi fondi atbalstīti ar 60 devumu. DV darbība ASV izpaudās sabiedriski kultūrālās aktivitātēs, aprūpes darbā Latvijā, gan arī vietēji. Aprūpei Latvijā izdotas 132,108,

aprūpei vietēji u. c. 8,154, izglītībai, jaunatnes rosmēm, kultūrāli sabiedriskam darbam u. c. 51,743, Bērzaine atbalstīta ar 917, informācijas darbam izdotas 1,852 un dažādi fondi atbalstīti ar 4,393 devumu, pieder 6 īpašumi. DV Austrālijā saimes uzdevums bija plānot un izkārtot DV 9. Globālās dienas 1998. g. aprīlī. Taču ierastajām rosmēm palīdzības darbā, līdzīgi citām zemēm, pievērsa galveno uzmanību. Aprūpei Latvijā izdotas 30,268, aprūpei vietēji u. c. 3,550, izglītībai, jaunatnes rosmēm, kultūrāli sabiedriskam darbam u. c. 4,279, informācijas darbam - 4,086 un dažādiem fondiem - 1,112, pieder 7 īpašumi. DV Kanadā saimes darbība bijusi līdzīga citām zemēm. Aprūpei Latvijā izdotas 26,150, aprūpei vietēji u. c. 6,766, izglītībai, jaunatnes rosmēm, kultūrāli sabiedriskam darbam u. c. 3,314, informācijas darbam 44, pieder 6 īpašumi. DV Vācijā saimes devums ir ievērojams, sevišķi aprūpes laukā. Aprūpei Latvijā izdotas 202,194, aprūpei vietēji u. c. 6,457, izglītībai, jaunatnes rosmēm, kultūrāli sabiedriskam darbam u. c. 5,226, Bērzainei 5,475, informācijas darbam - 1,150 un dažādiem fondiem - 36, pieder 1 īpašums. DV Zviedrijā saime, kaut gan skaita ziņā neliela, veikusi ievērojamu darbu. Aprūpei Latvijā izdotas 3,656, izglītības, jaunatnes rosmēm, kultūrāli sabiedriskam darbam u. c. 1,085, informācijas darbam - 187 un dažādiem fondiem - 928. Nevar nepieminēt arī atsevišķās Beneluksas un Francijas nodaļas. Kaut nelielas skaita ziņā, tās veikušas nozīmīgu darbu latviskās kopības uzturēšanā un arī palīdzības darbā. Tāpat, vietēji, labus panākumus uzrādījusi DV Brazīlijas nodaļa.

DV vanadzū priekšniece Ilga Neradija pieskārs vanadzū darbam, kas DV org. kopumā bijis plašs. Papildus saviem tiešajiem pienākumiem, pildot priekšnieces pienākumus, viņa strādā arī vietējā DV Sidnejas nod. valdē. Notiek priekšdarbi Vispasaules vanadzū sanāksmei 1998. g. pēc Dziesmu svētkiem, Rīgā. Ārējās informācijas noz. vad. A. Lindens, sadarbībā ar nozares referentēm R. Parrisu un E. Miniati, kārtojis daudz sarakstes, lai informētu patvēruma zemju un arī Latvijas politiķus par latviešu tautas un Latvijas interesēm viņas tiesību aizstāvēšanā, ieskaitot izteiktus protestu atsevišķos gadījumos. Jaunatnes noz. vad. I. Baloža paveiktais sekmīgs, izkārtotot Jaunatnes semināru Latvijā un arī rakstu darbu konkursu. 1997. g. dec. iznāca DV CV Jaunatnes noz. brošūra "Utopija-Nākotne" 7. numurs. Kultūras nozares ziņojumā (A. Kalupnieks) dati par kultūras vienību darbību zemēs. 1997. g. visas DV org. kopumā darbojās: 17 kori, 7 teātra vienības, 5 tautas deju kopas, 50 sporta kopas, 20 dažādas sekcijas, 26 bibliotēkas ar 36,600 grāmatām. Rīkoti sarīkojumi: 38 koncerti, 11 teātra izrādes, 81 priekšlasījums, 158 akti. Pavisam kopā - 666. Izdoti apkārtraksti/bīletēni: 29 zemju valžu (kopskaits -1,692 eks.); 189 nodaļu/apvienību/kopu (kopskaits - 72,026 eks.). Sporta noz. (vad. Z. Dzelme) darbības ietvaros sarīkotas sacensības šaušanā. Meistara nosaukumus ieguva: ar starptautisko 22 kal. šauteni - Pēteris Grauds, Kanadā; ar parasto 22 kal. šauteni - Laimons Ozols, Kanadā; šaušanā ar pistoli - Bruno Erdmanis, Zviedrijā; komandu sacensībās ar parasto 22 kal. šauteni - DV Sadberijas nodaļa Kanadā; ar pistoli - Norčepingas nodaļa Zviedrijā. DV CV pārstāvniecības ziņojums, ko bija piesūtījis vad. Fr. Kursietis, ir plašs un izsmelošs. Lielāko daļu palīdzības līdzekļu zemes, nodaļas un apvienības ir virzījušas ar DV CV pārstāvniecības starpniecību. 1994. g. uzsāktā daudz bērnu ģimeņu atbalsta ietvaros palīdzēts 1,624 ģimenēm, līdz 1997. g. 31. dec. izmaksāti Ls 156,099. Aizvadītajā gadā 455 bij. leģionāriem izmaksāti Ls 10,570, bet kopš 1994. g. - Ls 40,068. Sniegts atbalsts citos gadījumos, ieskaitot daļu jaunsargu izglītošanas izdevumu. Bez palīdzības darba pārstāvniecības vad. veic neatvietojamu darbu, reprezentējot DV valdības iestādes un arī sabiedrībā.

Pa sēdes laiku darbojās rezolūciju un teksta komisija: G. Tamsons, J. Mellēns, A. Spārniņš, V. Dāboliņš, Ilga Neradija, Irēne Ziedare un Z. Jirgens, bet plkv. V. Januma fonda balvas komisijā - A. Kalupnieks, A. Lindens, O. Balputnis, G. Reynolde un I. Zeidaka.

Sēdes noslēgumā DV CV pieņēma sekojošas teksta komisijas ieteiktas rezolūcijas un lēmumus. Kā pirmo DV CV apstiprināja DV CV Vēstījumu 1998. gadā un DV CV aicinājumu abām esošajām DV organizācijām, kuŗus nekavējoties arī publicēja.

A. Kalupnieks

DAUGAVAS VANAGU CENTRĀLĀS VALDES VĒSTĻJUMS 1998. GADĀ

Šai gadā vēstures straume būs aiznesusi 80 gadus kopš Latvijas valsts nodibināšanas 1918. gada 18. novembrī. Šie gadi Latvijai un latviešu tautai nesuši kā baltas, tā nebaltas dienas; vairāk gan nebaltas.

Pēc Latvijas Atbrīvošanas kara mūsu tautai bija lemti 20 mierīgas brīvības saules apspīdēti gadi. Otrais Pasaulē karš atnesa krievu, vācu un atkal krievu okupācijas gadus, kas latviešus noveda pie minoritātes sliekšņa savā tēvzemē.

Dieva žēlastībā Latvijas neatkarība tika atjaunota 1991. gadā, bet okupācijas seku dēļ valsts atjaunošanā vēl nav tādu pat panākumu, kādi bija tikpat garā posmā pēc Atbrīvošanas kara. Okupācijas demografiskie un garīgie postījumi ir milzīgi. Tautai ir atšķelti divi zari - bijušajā Padomju Savienībā un rietumu trimdas zemēs. Visu latviešu uzdevums ir novērst negatīvos apstākļus, kas kavē mūsu tautas un valsts atjaunošanos.

Okupācijas laikā tika nīdētas mūsu tautas tradīcijas un morālās vērtības, nīdēta nacionālā apziņa un latviešu patriotisms. Tautai jāatgriežas pie šīm vērtībām, lai atkal rastos nacionālā vienotība.

Latvijas valsts un latviešu tautas pastāvēšana vēl arvien ir apdraudēta. Liela daļa okupācijas laikā Latvijā notiecinātie svešautieši un Krievija negrib pieņemt neatkarīgo Latviju. Sevišķi šai pavasarī provokācijas Latvijā tiek saskaitītas ar nepamatotiem pārmētiem, meliem un draudiem. Tiem jāstājas pretī ar nacionālu pārliecību, apņēmību un vienotību.

Šai neatkarības jubilejas gadā lielākā dāvana, ko Latvijai mūsu tauta var sasniegt, ir nacionālā vienotībā ievēlēta 7. Saeima. Mūsu dalīšanās daudz partijās un nogrūpējumos nāk par labu tikai Latvijas un latviešu ienaidniekiem. Apvienosimies un balsosim tikai par nacionālās vienības spārnu, kam dārga ir 1918. gada 18. novembra Latvija! Aicinām visus latviešus, kā Latvijā, tā trimdas zemēs, atbalstīt nacionālās partijas, kam pirmā vietā ir latviešu tautas labklājība un drošība.

Izbeigsim gaidīt atsauksmi par katru savu soli no Maskavas un Strasburgas. Sekosim Dzejnieka Viļa Plūdona mudinājumam:

Cel galvu augstāk, latvieti,

Un mācies cienīt reiz pats sevi!

Lielaļ daļai mūsu tautas Latvijā arvien vēl ir smagi materiālie un sociālie apstākļi, sevišķi bijušajiem leģionāriem, bēreņiem un daudz bērnu ģimenēm. Daugavas Vanagu organizācija turpinās palīdzību viņiem. Tomēr īpašu vērību piegriezīs tēvzemē latviešu jaunatnes audzināšanai patriotiskā garā, atbalstot skolas, jaunatnes organizācijas un kustības šī uzdevuma veikšanā.

Lai spētu palīdzēt citiem, mums pašiem jābūt stipriem un vienotiem. Mērķi mums visiem ir vieni, kaut arī dažreiz domas var dalīties par veidu un līdzekļiem to sasniegšanai. Apzinoties šo mērķu lielumu un nozīmi Latvijai, sadarbībā vienmēr būsīm vienoti!

Daugavas vanagi, sasauksimies!

Daugavas Vanagu centrālā valde

DAUGAVAS VANAGU CENTRĀLĀS VALDES AICINĀJUMS

Daugavas Vanagu organizācijas centrālā valde, pulcējusies savā gadskārtas darba sēdē, 1998. g. 27. un 28. aprīlī, Melburnā, Austrālijā, un pamatojoties uz DV organizācijas darbības noteikumu 2., 6. un 7. pantu, atzīst, ka

divu, arī bijušo brīvības cīnītāju vadīto organizāciju Latvijā, kas nes Daugavas Vanagu vārdu, līdz šim esošās attiecības un sadarbība nav pieņemama, un tas nav DV organizācijas, nedz arī latviešu tautas interesēs.

DV centrālā valde aicina LDV un NDV LA izkārtot attiecību un sadarbības normalizēšanu sešu mēnešu laikā pēc šī aicinājuma publicēšanas, t. i., no 1998. gada 28. aprīļa, par to informējot DV priekšnieku V. Plūdoni.

Sadarbības un eventuālās apvienošanās sākums tiek sagaidīts no abām DV organizācijām Latvijā.

Pamatojoties uz to, DV organizācijas priekšnieks un DV centrālās valdes prezidijs ir pilnvarots izkārtot DV priekšnieka līdzdalību pilnīgas sadarbības vai apvienošanās īstenošanā.

Mēs esam kritiska laika posmā, kas var nopietni iespaidot latviešu tautas nākotni, tādēļ DV centrālā valde aicina uz neierobežotu sadarbību.

Melburnā, 1998. gada 28. aprīlī.

Daugavas Vanagu centrālā valde.

DV CENTRĀLĀS VALDES PIENĒMTĀS REZOLŪCIJAS

1. DV centrālā valde, pulcējusies savā gadskārtas sēdē, 1998. g. 27./28. aprīlī, Melburnā, Austrālijā, izsaka dziļu nožēlu, ka izraudzītā kandidāte DV organizācijas vānādžu goda priekšsēdes amatam, Austrālijā, 1998. g. 29. martā ir aizgājusi mūžībā.

2. Brīvas, neatkarīgas un saimnieciski spējīgas Latvijas nākotne atkarāsies no 7. Saeimas vēlēšanas rezultātiem. Ja nacionālais spārns būs sekmīgs, tad varam sagaidīt ne tikai politisku stabilitāti, bet arī sociālu un saimniecisku uzplaukumu.

DV centrālā valde aicina visus latviešus balsot 7. Saeimas vēlēšanās par kādu no nacionālā bloka partijām, kuŗas sevi jau ir pierādījušas iepriekšējās vēlēšanās kā spējīgu pārvarēt 5% barjēru, un tā nodrošinot, ka vēlētāju balsis neiet zudumā.

3. DV centrālā valdes savā 1998. g. 27. un 28. aprīļa sēdē, Melburnā, Austrālijā, izsaka nožēlu, ka no saviem pienākumiem Latvijas Bruņoto Spēku vadībā tika atbrīvots pulkvedis Juris Dabīšs.

DV CV ir lepna par viņa nostāju un izvēli godināt kritušos latviešu nacionālos karavīrus, 16. martā noliekot ziedus pie Brīvības pieminekļa.

4. DV centrālā valde atzinīgi novērtē DV Zviedrijā 49. deleģātu sapulces rezolūcijas:

a) Ar atzinību un pateicību novērtē DV centrālās valdes ātro rīcību un jau paveiktajiem priekšdarbiem "Melnās grāmatas" sagatavošanā un izdošanā.

Šī grāmata ar savu plašo saturu par okupācijas laiku noziegumiem ir pilnīgi nepieciešama latviešu tautai, bet jo sevišķi mūsu jaunatnei, skolām, armijai, ierēdņiem un valstsvīriem, lai pilnībā aptvertu latviešu tautai nodarīto postu. Pārāk daudziem par okupācijas laikos nodarītiem noziegumiem trūkst zināšanas.

b) Lūdz Latvijas valdību:

- Gādāt lai visi latviešu bērni apmeklētu latviešu skolas;

- Gādāt, lai latviešu skolās mācības notiktu latviešu valodā;

- Izņemt no skolām mācību grāmatas, kas izdotas okupācijas laikos un satur nepatiesības par latviešu tautas vēsturi, kultūru un dzīves ziņ;

- darīt visu iespējamo alkoholisma apkaŗošanā un tā posta mazināšanā.

5. Mēs aicinām latviešu sabiedrību pievienoties DV organizācijai un ar savu darbu un idejām atbalstīt DV pasākumus Latvijā un svešumā.

6. DV centrālā valde, pulcējusies savā gadskārtas sēdē, 1998. g. 27./28. aprīlī, Melburnā, Austrālijā, aicina, lai Latvijā darbojošās divas organizācijas - NDV LA un LDV - lietot savu organizāciju pareizos apzīmējumus un nelietot tikai nosaukumu "Daugavas Vanagi".

7. Gunāra Astras 10 gadu nāves dienu atzīmējam 1998. g. 10. aprīlī. Šī latviešu tautas cīnītāja piemiņai 1988. gadā DV CV nodibināja fondu, lai tas kalpotu latviešu tautai viņas cīņā pēc brīvības un Latvijas valsts neatkarības.

Gunāra Astras fonds ir kalpojis jau daudzus gadus un kalpos arī nākotnē nacionālās darbības veicināšanai. Ar katru ziedojumu Gunāra Astras fondam tiek godināta latviešu tautas cīnītāju piemiņa. DV CV lūdz ikvienu atbalstīt Gunāra Astras fondu ar ziedojumiem.

**DV CV 1998. g. 27./28. aprīļa sēdē, Melburnā,
Austrālijā, pieņemtie lēmumi:**

1. Patriotiskais dzejnieks Leonīds Breikšs daļu no izsūtījuma, pirms savas nāves, pavadīja kopā ar latvieti - 15 gadus vecu jaunekli Mārtiņu Bisteri. Šajos grūtajos apstākļos M. Bisters iepazīs ar dzejnieku. Tas uz šo jaunekli atstāja dziļu iespaidu, kas izpaudās cieņās izveidošanā.

Visus garos apspiestības gadus M. Bistera iecere bija nodot latviešu tautai L. Breikša darbu klāstu. Ir iznākusi pirmā grāmata no L. Breikša rakstiem. Līdzekļu trūkuma dēļ ir grūtības ar 2. un 3. grāmatas izdošanu. DV CV pilnvaro prezidiju, iespēju robežās, atbalstīt šo darbu publicēšanu, ņemot līdzekļus no Gunāra Astras fonda.

2. DV centrālā valde aicina Latvijas valsts iestādes dibināt Latvijas institūtu, kas rūpētos par pareizas informācijas sakopšanu un izplatīšanu pa Latvijas zemi, valsti un tās iedzīvotājiem.

3. DV centrālā valde atkārtoti apstiprina savu pickritību E. Gaiļa un arhitekta G. Zimbacha Lestenes Brāļu kapu projektam, kas tika pieņemts pagājušā gada sēdē Klivlandē.

5. 1998. gada janvārī godalgotie projekti kopumā, bet ne atsevišķi, atbilst E. Gaiļa un arhitekta G. Zimbacha projektam. Bet īstenojot tikai pirmās godalgas plānu, rastos kapu lauks, kas nav cienīgs uzņemt mūsu kritušos biedrus.

6. DV centrālā valde uzskata, ka steidzīgā pirmo karavīru pārapbedīšana 1998. gada 8. maijā, uz laiku jāatliek.

7. Latvijā nekavējoties jādibina sabiedriska organizācija "Brāļu kapu fonds Kurzemē", kas dotu finanču kontroli; atsaucoties uz Nacionālo karavīru biedrības ierosinājumu un ar DV CV pārstāvniecību Rīgā, kā līdzdibinātāju.

8. DV centrālā valde savā sēdē 1998. g. 27./28. aprīlī konstatēja, ka zemju valdēm, nodaļām un apvienībām nopietnāk jāpiestrādā, lai manāmi tiktu paaugstināts DV Mēnešraksta abonementu skaits. Mēnešraksta cirkulācija beidzamajos gados ir kritusies un tuvojas tam līmenim, kad nebūs vairs praktiski to izdot. Kā oficiālajam organizācijas izdevumam, tam jātiek abonētājam katrā DV biedra ģimenē. Zemju valdēm jāpatur prātā, ka tām jā rūpējas, lai tiek izpildīts lēmums, ka DVM ir jāabonē vismaz 33% no zemes biedru skaita.

9. Nolēma vēl papildus iespiest 1998. gadā izdoto brošūru "Daugavas Vanagi", 1,500 eksemplāros.

A. Kalupnieks

DV KANADĀ 48. DELEGĀTU SANĀKSME.

DV Kanadā 48. delegātu sapulci, kas notika 1998. g. 28./29. martā, DV namā, Toronto, ievadīja māc. Ilze Kuplēja-Ewart ar svētbrīdi, pieminot DV organizācijas sākuma dienas un izveidošanos par nozīmīgu latviešu grupējuma spēku, kas savā darbībā pierādīja, ka ir netiekvien palīdzības sniedzēja, bet arī cīnītāju vienība par latviešu tautas un Latvijas interesēm un tiesībām. Lūgšanā izlūdās Dieva svētību darbam, ko darām, visiem kopīgi vienojoties Mūsu Tēvs. Sekoja klusuma brīdis, godinot aizsaulē aizgājušo piemiņu, pieminot DV org. goda biedri virspulkvedi Artūru Silgaili, DVF valdes priekšsēdi Dr. L. Rumbu u. c.

Delegātu sapulci atklāja DV KV priekšsēdis L. Ozols, aicinot vienprātības apgārotam darbam. Uzmundrinoši bija DV priekšnieka V. Plūdona uzrunas vārdi, kas savā idejiskajā mudinājumā deva ieskatu arī mūsu uzdevumiem un pienākumiem nākotnes darbā. Uzrunas noslēgumā visi vienojās Latvijas valsts himnā.

No aktīvā darba, pēc nepārtrauktiem 20 gadiem, aizejošajai Milijai Zvejniecei, DV KV priekšsēdis L. Ozols un vanadžu vadītāja Gunta Reynolde izteica paldies, pasniedzot kopēju velti.

Apsveikumus ievadīja Toronto nod. valdes priekšsēdis K. Zenaitis. Nolasīja Latvijas vēstnieka Dr. G. Andrejeva rakstisko apsveikumu. Sekoja DV priekšnieka V. Plūdona, LNAK valdes priekšsēža vietā valdes loc. V. Vāgnera, DV ASV priekšnieka A. Spārniņa, DV Kanadā vanadžu vad. G. Reynoldes un "Latvija Amerikā" atb. red. Ingr. Viksnas apsveikumi un vēlējumi. Netrūka rakstisko apsveikumu. Akta vad. A. Kalupnieks iepazīstināja ar aicinātiem viesiem. Klavieņu pavadījumu akta daļā izpildīja I. Purene. Aktu noslēdza ar DV dziesmas pirmiem pantiem.

Tiešo delegātu sapulces darba gaitu ievadīja Mandātu komisijas ziņojums. Konstatēja, ka pārstāvētas ir 14 DV Kanadā

nodaļas/kopas ar 18 delegātiem: Albertas nod. - B. Logins, Bramptonas nod. - Dr. J. Lūsis, Hamiltonas nod. - E. Pulciņš un R. Purvs, Keskvikas nod. - J. Melderis, Kičineras-Vaterlū nod. - G. Šūbiņš, Londonas nod. - A. Beitāns, Manitobas nod. - M. Lorbērgs, Montrealas nod. - O. Rozentāls, Otavas nod. - J. Galdiņš, Sadberijas nod. - R. Dumpis, St. Catherines nod. - R. Zālamans, Sault Ste Marie kopa - E. Krūmiņš, Toronto nod. - K. Zenaitis, L. Ozols, M. Lejiņa un Ž. Bukovskis, DV KV biedru kopa - J. Treijs. Britu Kolumbijas un Edmontonas nodaļas savus delegātus nebija sūtījušas.

Delegātu sapulces tiešo darbu ievadīja ar sapulces vadības ievēlēšanu. Darba gaitas vadību pārņēma J. Mežaks ar palīgu K. Zenaiti. Sekretāru pienākumus veica V. Dāboliņš un A. Vuciņš, bet par balsu skaitītājiem darbojās K. Rēvalds, J. Vandelis un P. Vitols. Rezolūciju komisijā - Elma Miniāte, J. Galdiņš, Mirdza Lejiņa un O. Rozentāls, G. Šūbiņa vadībā.

Delegāti darbu veica ar lielu nopietnību. Par aizvadīto darbības gadu tika prasītas atskaites, kas noslēdzās ar pateicības izteikšanu visiem DV darbiniekiem par pašreizējā darbu. Darbs ritēja raiti un pirms pirmās dienas pusdienas pārtraukuma paveica daļu darbinieku pārvēlēšanu. Par DV KV priekšsēdi ievēlēja Laimoni Ozolu, par DV CV locekli no Kanadas - A. Kalupnieku. Zemes valdes sastāvā delegāti izvēlējās pārmaiņas: ievēlēja līdzšinējo Elmu Miniāti (15 b.), bet no jauna Elgu Dāboliņu (11 b.), V. Neiburgu (11 b.) un Ž. Bukovski (8 b.). Kandidātos palika S. Leimanis (6 b.) un H. Jakobsons (4 b.). Revīzijas komisijā - līdzšinējos K. Rēvaldu, J. Vandeli un P. Vitolu. Ari goda tiesā līdzšinējos - E. Pulciņu (14 b.), J. Treiju (10 b.) un J. Dreifeldu (9 b.) un kandidātus - G. Šūbiņu (8 b.), U. Maksipu (4 b.) un V. Turķi (2 b.).

Divu dienu garajā sapulcē pārrunāja daudz jautājumu un pieņēma rezolūcijas, kā arī nozīmīgus lēmumus un ieteikumus, dodot zemes valdei norādījumus turpmākajai darbībai. Vispirms, sakarā ar pēdējā laika notikumiem, delegāti nolēma nosūtīt vēstuli Latvijas Valsts prezidentam Guntim Ulmanim. Vēstuli pēc teksta sagatavošanas parakstīja 68 delegātu sapulces un vanadžu salidojuma dalībnieki. Kopijas nolēma nosūtīt Latvijas valdības ministru prezidentam un Saeimas priekšsēdētājam.

Pieņemtas rezolūcijas, ieteikumi un deklarācijas:

Rezolūcijas:

1. Brīvas, neatkarīgas un saimnieciski spēcīgas Latvijas nākotne atkarāsies no 7. Saeimas vēlēšanām. Ja nacionālais spārns būs sekmīgs, tad varam sagaidīt ne tikai politisku stabilitāti, bet arī sociālu un saimniecisku uzplaukumu. DV Kanadā 48. delegātu sapulces dalībnieki aicina ne tikai DV organizācijas biedrus, bet visus latviešus, īpaši pievēršot vērību demogrāfiski kritisko vietu vēlētajiem, nodot savu balsi 7. Saeimas vēlēšanās par kādu no nacionālā bloka partijām, kuŗa sevi jau pierādījusi iepriekšējās vēlēšanās kā spējīgu pārvarēt 5% barjēru un tā nodrošinot, ka vēlētāja balss neiet zudumā.

2. DV Kanadā 48. delegātu sapulce atzīst, ka Latvijas aizsardzības spēku veidošanā nozīmīgu vietu ieņem Latvijas Zemessardze. Tādēļ veicināma to kadru izglītošana, audzināšana un apmācīšana. Delegāti aicina nodaļas atbalstīt Zemessardzes jaunsargu audzināšanas un izglītošanas darbu ar naudas ziedojumiem Tāpat ļoti vajadzīgas jaunsargu audzināšana literatūra, kā grāmatas par Latvijas militāro vēsturi, skolu mācību līdzekļi, sporta un nometņošanas piederumi. Palīdzība virzāma uz Zemessardzes virspavēlniecību sadalei pēc vajadzības.

3. Demogrāfiskais stāvoklis Latvijas valstī ir kļuvis kritisks. DV Kanadā 48. delegātu sapulce aicina DV nodaļas/kopas un DV biedrus mudināt Latvijas valdību un Saeimu, ar rakstiem un iesniegumiem, lai tiktu izdarīta attiecīga likumdošana Latvijas degradiskā stāvokļa uzlabošanai.

4. Alkoholisms latviešu tautai un Latvijas valstij nodara ļoti lielu ļaunumu un ir sasniedzis kritisku līmeni. DV Kanadā 48. delegātu sapulce aicina DV nodaļas/kopas un DV biedrus mudināt Latvijas valdību un Saeimu, ar rakstiem un iesniegumiem, lai tiktu izdarīta attiecīga likumdošana un izglītošanas programmu ieviešana, sākot ar skolu sītēmu, kas eventuāli vispārējo stāvokli uzlabotu.

5. DV Kanadā 48. delegātu sapulce atzīst par vēlamu gadskārtēju Nākotnes darbības plānošanas semināru rīkošanu; vēlams kopīgi ar citām latviešu organizācijām, kā to apstākļi pieļauj.

DV Kanadā 48. delegātu sapulce izsaka gandarījumu LNAK valdei par līdzdalību 1998. g. Nākotnes darbības plānošanas seminārā. Izsaka arī pateicību semināra programmas devējiem.

Ieteikumi:

1. Pieņemta DV Montrealas nodaļas ieteikumu: Censties, lai maksimālais Zemes locekļu skaits no vienas DV nodaļas, kas tiktu ievēlēti Zemes valdē, vai revīzijas komisijā nepārsniegtu 50 % no Zemes valdes sastāva, ieskaitot arī Zemes valdes priekšsēdi. Šāds sadalījums novērstu nodaļas biedru - vanagu un vanažu domas no iespējamās partējiskuma sajūtas un stiprinātu pārliecību, ka respektējam demokrātiskos principus.

2. Pieņemta DV Montrealas nodaļas ieteikumu: Naudas summas, kopā ar naudas saņēmēju sarakstu un zemes valdes apstiprinājumu, ko nodaļas nosūta Zemes valdes kasierim pārsūtīšanai uz Latviju dažāda veida palīdzībai, pārvešana izdarāma pēc iespējas drīzākā laikā no naudas saņemšanas datuma.

Deklarācijas:

1. Pieņemta Manitobas nodaļas iesniegto deklarāciju: DV saimei jābūt vienotai, nacionāli stiprai organizācijai, lai vienotu Daugavas Vanagus, vienalga, kur mēs esam. Tikai tā mēs palīdzēsim nacionālai Latvijas valstij.

Citi lēmumi:

1. Atcēla 1992. g. pieņemto rezolūciju: "Daugavas Vanagi Kanadā noraida jebkāda veida iejaukšanos Latvijas Daugavas Vanagu iekšējās dzīves un sadarbības problēmās. DV Kanadā uzskata, ka tas kārtojams LDV biedriem savstarpēji, Latvijas DV noteikto statūtu un demokrātiskā procesā."

2. Noraidīja vienas nodaļas iesniegumu: "DV organizācijas līdzekļi jāizlieto aprūpei - palīdzībai grūtumā nonākušajiem ciņu biedriem. Kāpēc trijiem DV organizācijas pārstāvjiem jābrauc uz Globālām dienām Austrālijā; ceļa izdevumus ņemot no saziemo tiem līdzekļiem." Izrādījās, ka šis iesniegums satur nepatiesības. DV Kanadā zemes valdes lēmums ir par ceļa izdevumu segšanu no brīviem līdzekļiem diviem CV prezidija locekļiem uz Austrāliju, DV CV sēdi š. g. 27./28. aprīlī. DV priekšnieka ceļa izdevumi tiek segti DV CV budžeta ietvaros. Kā tika tālāk noskaidrots, ceļa izdevumi nekad nav ņemti un arī netiks ņemti no aprūpei saziemo tiem līdzekļiem.

3. Nepieņemta vienas nodaļas ieteikumu atcelt ceļa izdevumu segšanu attālām nodaļām uz delegātu sapulcēm.

Piezīme: Pie DV KV pastāv Tālo nodaļu delegātu ceļa fonds, no kuŗa, rotācijas kārtībā, piešķir ceļa izdevumus tālajām nodaļām delegātiem, lai atvieglotu un veicinātu tieši no nodaļu biedru vidus izraudzītu delegātu piedalīšanos delegātu sapulcēs.

4. Nepieņemta vienas nodaļas ieteikumu par rakstveida DV KV locekļu ievēlēšanu, jo tas būtu saistīts ar Darbības noteikumu maiņu. Bez tam šāda veida process dārgi izmaksātu.

5. DV CV Sporta nozares referenta J. Treija iesniegumu, attiecībā uz Globālo šaušanas sacensību rīkošanu, nodeva virzīšanai pārrunām DV CV sēdē.

6. Iesniegumu, attiecībā uz DV KV biedru kopas darbību, kas ietverts trīs punktu ieteikumā, nodeva DV KV lēmumam, uzdodot par to ziņot nākamajā DV Kanadā delegātu sapulcē.

7. Nepieņemta vienas nodaļas biedru pilnsapulces atzinumu, ka būtu ierobežojama nosodošu rezolūciju pieņemšana. Atzinums bija attiecināts uz DV ASV un DV Kanadā pag. g. valžu kopsēdes atreferējumu laikrakstā Latvija Amerikā" 27. septembra numurā par pieņemto rezolūciju partiju jautājumā, izsakot viedokli par politisko nestabilitāti, ko ienes daudzās sikās partijās.

Tālāko pārrunu gaitā DV priekšnieks V. Plūdons aicināja, lai ziedo Gunāra Astras fondam. Papildus līdzekļi ir vajadzīgi, lai varētu pastiprināt nacionālpolitisko darbu un būtu līdzekļi nozīmīgu nacionāli audzinošu grāmatu izdošanai. Aizvadītajā darbības posmā DV CV ir piešķirusi atbalstu valsts archīva grāmatai "Izpostītā zeme", prof. H. Stroda "Nacionālo partizānu karš", M. Ruka grāmatai par Gunāra Astras dzīvi, I. Kažociņa grāmatai "Tevzemei un Brīvībai" (papildinātam izdevumam). No šī fonda ir doti piešķirumi Rīgas Brāļu kapu restaurācijai, kā arī Lestenes Brāļu kapu izveidošanai.

Par aizvadītā gada pēdējā gada posmā Revenue Canada izdarīto revīziju ziņoja Finanču nozares vad. B. Logins un Rev. kom. sekretārs J. Vandelis. Ir saņemti norādījumi, ka naudas pārvedumi palīdzības darbam ārpus Kanadas visi ir virzāmi ar DV KV Finanču nozares-kasiera starpniecību. Šie noteikumi ir

bijuši spēkā jau daudz gadu, bet nav visā pilnībā ievēroti. Pareizs, ka tiks sekots, lai šis norādījums tiktu ievērots.

Par DV CV un DV KV publikācijām īsu pārskatu sniedza A. Kalupnieks. Ar gandarījumu atzīmēja, ka DV Mēnešraksta izdošanā, resp., pāreja no 4 numuriem uz 6 nav radušās negatīvas sekas un DVM ir uz stabilas bāzes. Abonentu skaits ir samērā stabils un par žurnālu pašu, tā saturu un apdari ir saņemtas labas atsauksmes.

Izsmējošu ziņojumu par "Melnās grāmatas" izdošanu sniedza darba koordinators J. Mežaks. Speciāli izveidotā komiteja savu darbu ir veikusi un ir mēģināts izveidot sadarbību ar Latvijas valsts archīvu, kas paredz izdot "Balto grāmatu" Latvijas valdības uzdevumā. Pārrunājot visas iespējamības, gan pozitīvā, gan negatīvā nozīmē, komiteja ir atzinusi, ka iesāktais darbs ir turpināms līdz pilnīgam noslēgumam. Atzīmēja, ka par grāmatas atbildīgo redaktoru izraudzīts un apstiprināts vēsturnieks Tadeušs Puisāns, ar uzdevumu izveidot redakcijas kolleģiju un uzsākt nepieciešamo materiālu sagādi un apdari. Pieskaroties iespējamai sadarbības izveidošanai ar "Baltās grāmatas" redakcijas kolleģiju Latvijā, līdz šim nav izdevies izveidot sadarbību.

Noslēgumā nolasīja no Lubānas saņemtu vēstuli, kuŗā bija rakstīts, ka abu nogrupējumu nodaļu biedri vēlās un cer uz nogrupējumu apvienošanu, bet ir noraizējušies par vadības cilvēkiem, kuŗi, šķiet, šai virzienā nedara neko, nedz arī mēģina apvienošanu veicināt.

Krietni vēlā svētdienas pēcpusdienā, noguruši no intensīvu dienu darba, delegāti teica ardievas un uz redzēšanos nākamajā gadā, gandarīti par paveikto. Kaut pārrunas un debātes bija stingras un neatlaidīgas, tam visam cauri vijās cenšanās darbu padarīt iecietības un sadraudzības garā.

Daugavas vanagi, sasauksimies!

DV KANADĀ VADĪBA 1988. GADAM

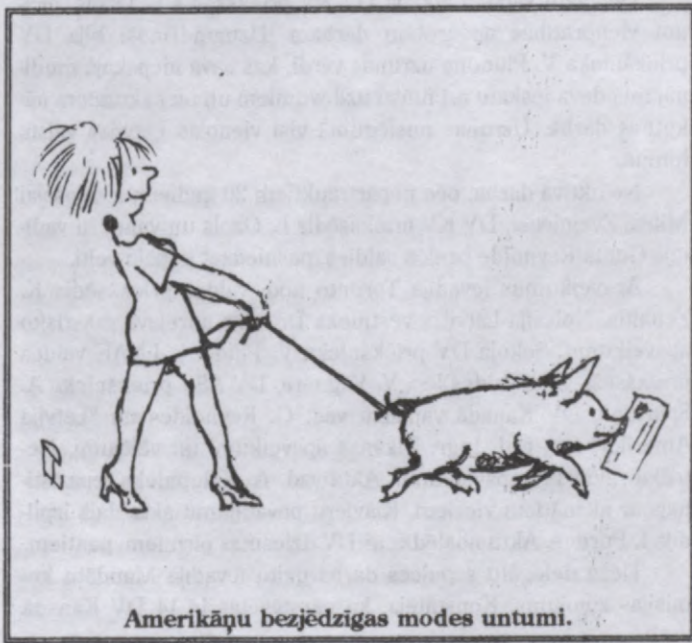
DV Kanadā zemes valde: DV KV priekšsēdis - L. Ozols, DV KV 1. vicepriekšsēdis, CV Kultūras noz. vad. - A. Kalupnieks, DV KV 2. vicepriekšsēdis, DV KV Finanču noz. vad. - Br. Logins, DV Kanadā vanadžu vad. - G. Reynolde, DV KV Administrācijas noz. vad., sekretārs - V. Dāboliņš, DV KV kasieris - V. Neiburgs, DV KV biedrzinis - J. Bilinskis, DV KV Saimniecības noz. vad. - E. Brencis, DV KV Aprūpes noz. vad. - K. Gulbis, DV KV Informācijas noz. vad. - E. Miniāte, DV KV Kultūras noz. vad. - E. Dāboliņa, DV KV Jaunatnes noz. vad. - A. Briede, DV KV Iekšējās inf. un Nākotnes darbības plānošanas noz. vad. - V. Dreifelds, DV KV Filmu krātuves pārz., Dokumentu krāt. kurators - R. Purvs, DV KV uzņēmumu pārzinis - Ž. Bukovskis, DV KV Sporta noz. vad. (pieaicināts) - H. Jakobsons.

Revīzijas komisija: priekšsēdis - K. Rēvalds, sekretārs - J. Vandelis, loceklis - P. Vitols.

Goda tiesa: priekšsēdis - J. Treijs, sekretārs - E. Pulciņš, loceklis - J. Dreifelds.

DV Kanadā vanadžu valde: vad. - Gunta Reynolde, vietniece un kasiere - Elga Dāboliņa, sekretāre - Astrīde Jākobsone.

A. Kalupnieks

ELEKTRONISKO SLAVĒJOT UN LAMĀJOT

Tāpat, kā reiz (un arvien!) ar papīriem, arī 'elektro-niskam cilvēkam' jāveic savas revīzijas - jālīdzina ārā vecas failles, notecējušus piedāvājumus, biļetenus, projektu dokumentus, sen aizmirstu momentu domu izmaiņas... un tikai tad ievēro, cik bezgala daudz sakrāties! Ne vien datorā, bet arī izdrukātu lokšņu gubās, vākos, pa plauktiem un atvilknēs; nevien pašražotais, bet arī piesūtītais, ievāktais, garāmejojot cauri ņemtais un noliktais, pamestais... it kā arhīvos būtu nogūlusies vesela mēma blakus pasaule.

Ieejot vasaras atvaļinājumu, atpūtas, karstuma - it kā cita, mierīgāka iekšēja tempa - laikā šad tad šķiet, ka mūsdienā 'ātrāk un ērtāk laikmets' tomēr varētu iznākt... stipri pretrunīgs. Pie rokas visādi spēcīgi rīki, jaunas iespējas... bet to izmantošana prasa, vispirms, zināmu māku - daudzi min: 'jaunu ābeci' - turklāt nemitīgu tās uzlabošanu, papildināšanu. Skaidrs, šo to varam gan 'ātrāk un ērtāk', bet tādām priekšrocībām ir sava cena: nepatīkami sarežģījumi, viena otra sāpīga avārija, steiga. Vidējam un vecākām paaudzēm, it īpaši - metožu maiņa. Jauna veida 'līdzī tikšana', stress. Ne vienmēr kopvilkumā 'ātrāk un ērtāk' pārliecinoši nozīmēs - labāk, bet tādā virzienā mūs velk. Tādā virzienā bez lielām grūtībām (un bieži vien bez nopietnas apdomas) skolās un darba vietās ripo mūsu bērni.

Nav te paredzēta kautkāda atkāpšanās! Tūlīt atzišos, piem., ka bez elektroniskā pasta (epasta) nevaru iztikt, nespētu apzināt izkaisīto ģimeni, radus; bez datora nebūtu iespējams viens otrs rakstu darbu projekts; bez tikliem nevarētu sadzīt tekošu informāciju... un tā joprojām. No otras puses: izpaliktu no zila gaisa piesūtītas dražas (trāpīgi dēvētas: 'spam'); pie rakstiem ieviestos disciplinētāka nobeigšana, ja maiņas nebūtu tik viegli veicamas; un, ja vilinošās tiklu piestātnēs neaiztecētu daudzas neatsmeļamas stundas... kas zin? Varbūt pirms gada pirktu grāmatu nebūtu pa nodaļām jālasa pusnakts stundās.

Visgrūtāk 'pieslēgtam cilvēkam' klājas ar parašu inventāru, ar apziņu, ka tas mainās. Ekrāna priekšā - vai jau vakars pagalam? - par 'fizisko' pasauli nedomājam (urbjāmies dziļāk savā, 'iekšējā'). Iedarbojas tāds cikls: līdzdabība elektroniskā vidē prasa jaunu rīku lietošanu; pieķeršanās tiem soli pa soli pārkārto attiecības, maina uzskatus un... vismaz daļēji pārceļ uzmanību no 'bijušā' uz 'topošo'; gala punkts nav zināms, to cenšas nospraust celmlauži; jāturas līdzī, jāpienes savējo - bet to var, lielākoties, tikai ar jauniem rīkiem. Atkal un no jauna. Stabilitātes vietā - nemītīgs maiņu motors. Vide būs tāda, kādu veidojam. Šoreiz to maina ne vien mūsu centieni, bet arī mūsu rīki. 'Kaut kas notiek', bet... kas?

Vispopulārākais apzīmējums: 'pāreja no drukas uz elektronisko kultūru'. Nav teikts, ka skatuvē beidzot uznācis tas 'modernais cilvēks', kas gatavs veco nodemolēt līdz pamatiem, lai visu celtu no jauna - līdzīgu absurdu politikā reiz pieteica komunisti - un 'tiklu pilsonības' propagandisti iet aplinkus faktam, ka lielākai cilvēces daļai pie rokas nav pat elementārs telefons. Kā džungļu sādžā vecie pie ugunsкура cilts vēsturi jauniem arvien nodod mutiski - kas, salīdzinot ar televīzijas vienmuļo, piedauzīgo vien to pašu, nav nemaz slikta, vai 'atpakaļ palikusi' lieta. Kā vienmēr, avangards runā par sevi, 'vadošo elementu'. Par kādu virzienu tas braši sprauž. Jauki, bet... tas ir tvēriens bez pieturas punktiem - tāpat, kā vilciena ātrumu var 'mērīt' tam blakus turoties mašīnā. Un? Novērotājs neapjēdz dzinējspēkus - ir tikai drāziens mirklis. Nav garantiju, ka slīdes un lielceļš paralēli nonāks iecerētā stacijā.

Plāns, kas nerealizējas

Amerikāņiem mēness okupācijas plāns gatavs jau sen, bet nezinot, ko darīt tālāk. Pēdīgi vizināšot miljonus.

Ir, toties, skaidrs, ka mainījušies līdzdalības priekšnoteikumi. Drukas pasaule, dabīgi, prasa lasīt spējas; tad 50 centus - un avīze rokā. Ieeja elektroniskā stipri dārgāka: dators, programmas, tiklu savienojumi. Arī tajā vajadzīgas lasīt spējas, zināmos gadījumos pat ļoti precīzas, bet 'lielā biļete' daudziem nav pa makam, un datorvide veidojas privilēģēto klubiņa garā. Tie, kas pārvalde informāciju, tiecas noteikt tās izmantošanu saviem nolūkiem. Tāpēc iet runas par jaunu - infobagātu un infonabagu - šķirņu ciņu.

Bieži vien grūti savstarpēji saprasties, jo vienas puses raksturīgais - kā tajā apietas ar informāciju - nav otrai 'normāls'. Te šķirsta avīžu, žurnālu un grāmatu lapas, vielu ņemot līdz uz lasāmvietu, bet tur sēž, ekrānam pieslēgti. Te rindkopas, nodaļas mierīgi, inerti gaida rindā, melns uz balta - tur krāsains grafikas, teksta, skaņu jauktenis dejo kā nelabais. Te lasāmais jau notecējis krietnu gabalu: ziņojums, vai sacerējums uzņemts, tad pārrakstīts, salikts, nodrukāts, iespiests, izdots, izdalīts. Tur 'pēdējais blāviens' momentā parādās ekrānā, bez vidūtājiem. Tāpēc drukas pasaulē sastopam vairāk nosvērtus risinājumus, vērtējumus - bija laiks tos puslīdz sakarīgi sakopot, pārdomāt - bet ekrānā nāk pieteikums aiz pieteikuma straujā maiņu virknē. Tieši ziņu jomā paskats daļās viskrasāk: vienā pusē sniedz redīgētu galveno, zināmā mērā jau sagremotu patēriņam - bet otrā pēc izvēles pieejama jēlviela, pašam visu jāšķir. Tipiski, *saburs* drukas pasaulē ir tematos šaurāks, bet tvērienā dziļāks. Otrā pusē - vispusīgāks, plašāks, bet arī seklāks katrā piestātnē. Ekrānā nelasisim veselu grāmatu, bet tajā veikli no garām ejošās parādes izķersim to, kas momentā noderīgs.

Asas debates iet par, t. s., 'stilu ciņu' un tās nozīmi.

Vienā pusē druka visās savās formās pārstāv un nes tālāk pāris tūkstots gadus vecu, rūpīgi rafinētu rietumu 'zinības' tradīciju. Pazīstamais 'literārais' stils' sakpojas kopējas valodas saprašanā un alfabēta simbolu loģiskā viens aiz otra izmantošanā (tādējādi: 'lineārais domu pavediens'). Burtojams, lasāms, literāls. Varētu arī teikt: pamā-

Druka		Elektroniskais	
Lasīspējas, 50c	Priekšnoteikumi	Datorspējas, \$1000	
Lapa	Raksturīgais	Ekrāns	
Pārnese		Pieslēgts	
Inertais		Kustība	
Vārdi, rindkopas, lapas		Grafika, teksts, skaņas	
Melns uz balta		Jauktenis, krāsas	
Ar nokavēšanos		Tūlīt	
Risinājumi, vērtējumi		Pieteikumi, maiņas	
Rediģēts galvenais	Ziņas	Sašķiots, viss	
Sagremots		Jēls	
Šaurāks, dziļāks	Saturs	Plašāks, seklāks	
Literārs	Stils	Telegrafisks	
Vēstules redakcijai	Izmaiņa	Tiešs kontakts	
Atsauksmes		Reakcija	
Teicējs, klausītāji	Organizējošais	Viedokļu sacensība	
Viens → daudziem		Daudz → vienam	

Fig. 1: Paviršs divu 'pasauļu' salīdzinājums

cošs - jo vielas istā nozīme nenāk no plikas katra vārda 'pazīšanas', no viena teikuma 'pareizas' uztveršanas... bet no zemtekstiem, rindkopā pacietīgi, vai šķelmīgi paustās domas, no savienojumiem, kas aiziet pie citiem pazīstamiem darbiem, pat no meistarīgas rotaļības, kas valodu spēlē kā vijoli... un tad no tādu momentu virknējuma darbā, kas ir 'lielāks' kā sastāvdaļu kopsumma. Labi izkopts literārs stils izraisa *personīgu* 'piedomāšanu', izsauc spēcīgas asociācijas, mudina pārrunas - uz katru lasītāju iedarbojoties atšķirīgi. Un tradīcija dzīvo tālāk, jo tāda 'atsaucība' piebiedrojas oriģinālai vielai, to paplašina, revidē, izpušķo; pat peļot, slavējot... to uztur un stiprina.

Literāram pretstatā ieviešas '*telegrafiskais*', vai 'epasta' stils - kam raksturīga teikumu apcirpšana, darbības vārdu izlaišana, listveidīga uzskaitē izsekojama pārdienā vietā. Jēdzienus aizstāj simboli, grafikas gabali - it kā kartē pati no sevis spētu izskaidrot, kāpēc imperiju robežas ir tur, kur tās ir. Skaņas neappraksta, tās nospēlē. Par krāsām nerunā, tās rāda ekrānā. Zūd 'lineārais', jo viss pasniegums ir momentā kā no gaisa nokritis kompots, daudzpusīgs, saraustīts, bez sākuma un gala. Par tādas pieejas rezultātiem visbiežāk sūdzās skolotāji - un ne jau par 'slikto valodu' vien. Galvenā rūpe: studentu darbi sāk atgādināt bērnu salīmētas, primitīvas kollāžas, pastišas; tajos dominē (bieži vien tiklos) tematiski sagrābstītu 'faktoidu', bildišu parāde... un lēnām atstāj, ka autoriem svarīgas bijušas veiklas 'atrašanās' spējas, ka tās aizēnojušas, ja ne galīgi aizstājušas kaut kādu loģisku izdomu, uzdotā jautājuma apsvēršanu. Mācību vietā nāk - rakpāšanās, uzskaitē. Loģiski konstruēta argumenta vietā - izvēlīgi savāktu infogabalu plūdi.

Bet... vai 'vieglāk' nav 'labāk'? Ja ar modernāku rīku palīdzību tomēr 'kaut ko' iemācās, kāda te vaina? Vai jaunu tiklu vidē drīzāk nenāk par labu, nav 'nepieciešama visam mācību procesam' - kā to sludina ASV viceprezidents Gors (Gore)? Nu, ja ar 'mācībām' domāts - faktu ievākšana, tiešāka iepazīšanās ar attālām pasaules malām, veiklāka pamatvielas pasniegšana (resp., ekrānā, ne lekcijās), 'tuvošanās katedrai' (skolēni tiklos 'iet pie profesora', distances nav svarīgas), un tā tālāk... viss kārtībā. Bet tās jau nav 'mācības', tās ir protēzes stipri iedragātam mācību procesam, kas patlaban 'ražo' analfabētus. Varbūt, ka tur

tas suns apraksts: neārstēsim analfabētismu, bet pielāgosim mācību sistēmu tā, ka stulbākiem ērti... un sauksim to - 'progress'! Parocīgais ved strupceļā. Starplaikā: par tik, cik jaunā vidē nojūk savienojumi ar literāro, ar tās disciplinēto (tātad: prasīgāku, grūtāku, personīgi izstrādātu) domāšanas veidu... apdraudēta visa tradīcija. Iespējams, ka tā izsīks kā dzīvs iestādījums; tās 'produkti' nogulsies elektroniskos arhīvos kā pārmeklējama viela - un cauri. Mēs nezināsim, *kā* te tikām. Jaunu rīku lietošana ne vien nes neapdomātus rezultātus, bet arī sagatavo nopietnu pārrāvumu visā kultūras veidošanas procesā.

Domu *izmaiņa* par tādas attīstības pretrunām lielā mērā rit nesatīcīgās gultnēs, kā preču vagonu ešeloni paralēlsliedēs. Vienā pusē, tipiski, paradusi padomāt un atsaukties ar vēstuli redakcijai (organizācijai, deputātam, valdei, utt.). Otrā - tūlīt kaut ko tieši aizfakso, sūta epastu. Pirmā (apzināti, vai ne) pievienojas literārās tradīcijas turpināšanai: tajā ir kaut kas no 'publiskas pamācības' (redvēstules bieži izskan diezgan 'skolmeistarīgi') un nojauta, ka saturs ies tālāk. Otrai svarīgs tikai reakcijas moments - cik vien ātri, ērti iespējams. Saruna notiek 'zem četrām acīm'.

Turklāt arī redzami pretstatīgi *organizējošie principi*. Drukā pasaulē valda no mutiskās tradīcijas pārņemts teicējs - klausītāji žanrs, kurā 'viens saka daudziem' (vēstules redakcijai, piem., simultāni aiziet izdevuma lasītājiem, 'domu biedriem'). Tas ir senās Grieķijas tirgus laukuma un Haidparks 'runātāju stūpa' pārnese drukā, lai gan 'izteiksmes brīvība' iznāk stipri lielāka tiem, kam pieder 'skaļāka balss' - izteiksmes līdzekļi, resp., spiestuves, avīzes, utt. Drukātā 'noslieci' arī tiecas noteikt vidutāju slānis - redaktori, slejisti, ziņotāji, izdevēji - katrs ar saviem aizspriedumiem, jājamzirdziņiem, bet tiklu jomā valda pavisam kas cits: plika viedokļu sacensība. Patiesība, rosinošais, kriminālais, naidis un meli - viss kopā vienā mistrojumā. Izstādītais paliek izstādīts ilgāku laiku, kā ekspozīcija, pat vairākās vietās, dažādos veidos - bet pats par sevi nav svarīgs, lai ko tiepj tie, kas prasa 'nelabvēlīga' satura kontrolēšanu. Tikai tas, kas izstādīto aktīvi meklē milzu izvēles bazārā - kā adatu siena gubā - pieslēgsies domu pārdienai (t. s., 'pārrunu grupās' un 'istabās'), varbūt galīgi nejauši, garāmejot. Preti teiktais, savukārt, tāpat - iet

tiklu archivā un gaida jaunus meklētājus. Tās ir šauras 'atkabinātu' interešu grupu, nevis publiskas sarunas.

Esam nonākuši mezgla vietā. Ja jaunie riki un paralēla elektroniska pasaule veicina tādu 'interesu grupu' veidošanu - pāri fiziskām robežām un sabiedriskiem iekārtojumiem, pie tam forumos, kuŗi daudziem nav pieejami - kurp viss līdz šim 'tradicionālais'?

Priekšā prāvs jautājumu lēvenis. Piemēram: vai top jauna veida 'vecu-jauno plaisa'? Galu galā, kuŗš būs īstais 'analfabēts' - tas, kas nemāk (neprot, negrib, nevēlas) jaunos rīkus izmantot, vai tas, kas tiem pieķēras, strauji bēgot no sava mantojuma? Vai lai uztveram kā 'labu lietu' faktu, ka viena (lai cik vēl maza) aktīva sabiedrības daļa it kā norobežojas, pamet debates un 'aiziet savā pasaulē' - tādējādi atraujot spēkus un enerģiju 'parastiem pasākumiem'? Cik tiem vairs liela nozīme - un kam? Varbūt tieši izkaisītai latviešu saimei diasporā tikli it kā mestu saziņas glābšanas riņķi (drukā pasaulei izputot)... un varbūt tā ir tiksmaina illūzija, jo 'katra llatvieša vieta ir brīvā Latvijā'. Par cik mēs ar tiklu palīdzību sistemātiski uzturam, tālāk veidojam un aizstāvam latvisko... un par cik mēs piesakām un reklamējam savus veikala pasākumus? Kāda ir mūsu vieta un nostāja ciņā pret angļu valodas un Holivudas kultūras uzvaras gājienu tiklos - kur (reiz tā sludināja) vajadzētu dominēt pašizteiksmei? Vai mēs maz vēl protam 'izteikties'?

"Analītiskā metode ir pretrunīga. 'Analīze' nozīmē - pretrunu analīzi. Nopietna analīze nav iespējama bez tuvas dzīves sīkumu pieredzes un tās centrālo pretrunu uzķeršanas" (no Mao Zedunga runas 1957. g. Ķīnas kompartijas kongresā). Lai cik smagi Mao iebrauca grāvi pats savu padomu aizmirstot varas kāres kampaņos, atgādinājums tieši šodien, revīziju laikā, liekams aiz auss kā drukas aizstāvjiem, tā elektroniskiem jaungaitniekiem. □

1998. gada maijā

Juris Mazutis

@@@@@@@

ORGANIZĀCIJAS, VEIDI UN DARBĪBA

Dažādas organizācijas pastāv, iespaido un sacenšas ar mūsu individuālo dzīvi visās sabiedrībās, tautās un zemēs. Cilvēki piedzimst slimnicās, izglītojas skolās, pelnās darba vietās, izklaidējas brīvprātīgo, vai profesionāli vadītās organizācijās. Citi piedalās reliģiskās un politiskās organizācijās, lai iegūtu apmierinātību, patiku, nozīmi, ievēribu vai varu. Paši biedri un dalībnieki veido organizācijas un tās, savukārt, iespaido un atbalsta viņus arod biedrībās, ietekmē uz darbošanos politiskās partijās, vai veicina sadraudzības pasākumus ar organizatorisku struktūru. Organizāciju spēks ir koncentrēt lielāku ietekmi, skaidrāku fokusu un nozīmīgāku darbību sabiedrībā un sasniegumus.

Sociologs Talkots Parsons organizācijas dēvē par 'sabiedriskām vienībām' ar 'specifiskiem mērķiem'. Bieži organizācijas izplūst savā darbībā. Lielas un profesionālas organizācijas Maksis Webers raksturo ar īpašu birokratismu un dažādām pakāpju funkcijām. Saka, ka ķīnieši izgudroja birokratismu, cariskā Krievija to izplatīja un latvieši to pārņēma. Pamēģiniet tagad kaut ko nokārtot Latvijā. Dzīves un kultūras dažādībā ir izveidojusies arī dažādība organizācijās. Pat īpatns militārs 'iestādījums' izveidojās Kanadas bruņotos spēkos, kur ilgi meklēja noziedzības un vainīgos.

Organizācijas dalāmas dažādās kategorijās: sabiedriskās, profesionālās, kultūrālās, politiskās, zinātniskās, ekonomiskās, reliģiskās, valdības un neskaitāmās brīvprātīgās. Kāpēc brīvprātīgās organizācijas vairojās un ir sekmīgas? Šajās organizācijās neskaitāms daudzums cilvēku,

kas aizejot agrā pensijā, vai bezdarbībā, vēlas būt lietderīgi un izpalīdzīgi. Šīs organizācijas jau skaitās 'trešais spēks', saka Jeremy Rifkin, kur attīstās tuvības, rodas palpošana un noris izpalīdzība. Brīvprātībā veiktais atkarības no cilvēciskām attiecībām, kur svarīgas ir jūtas, tuvība un biedriskums. Brīvprātīgās organizācijas attīstas vismaz 5 iemeslu dēļ, saka "End of Work" autors Rifkins. Viņas aizstāj politisko vakumu; publiskais un privātais sektors mazāk piedalās; globālās kompānijas nav ieinteresētas palīdzēt vietējā vidē; šīs firmas atrodas arī citās zemēs - tāpēc grūti piesaistīt; nacionālās valdības arī mazāk ieinteresētas vides problēmās; valdības piedalīšanos kavē korupcija un birokratija. No šī redzams, ka brīvprātībai ir lielākas sekmes darbībā, kā vides, tā šaurākā lokā. Līdz ar to biedri un izpalīgi identificējas visvairāk. Tāli, neskaidri un mazāk redzami mērķi un vajadzības mazāk pievelk atbilstīgus. Kristīgās misijas un ārvalstu palīdzība tāpēc mazāk gūst palīdzību.

Laika tecējumā organizācijas un sabiedrība ir daudz iztīrītas profesionālās aprindās un literatūrā no vairākiem viedokļiem. Trīs svarīgi meklējumi: mijiedarbība starp organizāciju un sabiedrību; kultūras ietekmes un iespaidi organizācijās; organizāciju maiņas un stabilitāte pārmaiņu un paaudžu maiņās. Latviešu trimdai sasniedzot 50 gadus un vēloties vēl tālāk darboties uz nākošiem 50 gadiem, vai ir apsvērtas pēdējās trīs iespējas un meklēts kāds atrisinājums nākotnes darbībai? Tālais, neskaidrais un neizprotamais 'Latvijas tēls' isti neiekļaujas brīvprātīgo vides loka darbībā, bet tā vārdā mūs aicina pastāvēt un darboties. Cik būs piekritēju? Cik jau ir aizgājuši darboties citā kultūrā un organizācijās, kur rodas labākas iespējas un sasniegumi? Latviešu un visu etnisko organizāciju būtība un pastāvēšana ir ietekmēta no diviem apstākļiem - brīvprātības un sabiedrības cilvēku lieluma. Vai tas ir isti apzināts? Ja nav augoša sabiedrība vai grupa - abi faktori lēnām dilst. Samazinās darbinieki, apmeklētāji, darbība, spējas un ietekme arī uz atlikušajiem dalībniekiem Sašaurināšanās un trūkumi neiedvesmo un neiespaido jaunus biedrus. Izsauktā lejupslide tā nespēj radīt vajadzīgo un mērķtiecīgo kultūras loku sekmīgai darbībai nākotnē. Paputējušā darbībā radīsies arī pretestības, iebildumi un organizācija mērķu un veidu neatzišana.

Profesionālās organizācijas turpreti biedrus piesaista ar atbildību, vai viņi iestājas ar samaksu. Šīs organizācijas arī mainās mērķos un metodēs, ja to prasa apstākļi, kultūras maiņas, politika, zinātnes attīstība, tirgus iespējas, utt. Revīzijas un maiņas pieņem, vai personālu vienkārši pārmaina, jeb ievēlē citu. Profesionālo organizāciju lielākais ļaunums - autoritārisms un korupcija, ja trūkst demokrātijas un morāles.

Brīvprātība rada lielu dažādību organizāciju dzīvē, dzīves uzskatos, uzvedībā, principos, pieredzē un temperamentos. Ar labu kārtības ieviešanu un paškontroli ir iespējas uz sadarbošanos, satību, vienotību, toleranci un kopīgu mērķu risināšanu ar vairākuma atbalstu. Diemžēl, bieži tas nepiepildās, jo daudzi neuzticas un grib 'cept' tikai ar savu recepti; citiem ir iebildumi: bet pārējiem papildinājumi. Brīvprātīgās organizācijās ar nemākulīgu brīvības pielietojumu bieži veidi, metodes un darbība ved uz chaosu. Vai šādi darbojās Latvijas politiķi? Ja organizāciju dzīve tiek 'vārīta', vai vadīta ar metodēm un runām, kas ienāk prātā, kā iznākumi, tā panākumi būs ierobežoti. Visās brīvprātīgās organizācijās, galvenokārt, jāvadās no kopīgiem mērķiem, principiem, vajadzībām un vērtībām - demokrātiskā garā.

Latviešu brīvprātīgo organizāciju darbībā saskatu 3 darbošanās veidus: piedalīšanās personisku iemeslu dēļ, lai izceltos ar varēšanu, zināšanām runāšanu, utt. Citus šīs

ni kategorijā dzen godkāriba, jo nu iegūts amats un ievēriba - kaut šaurā vidē. Profesionālie un vietējā sabiedrībā darbojošies latvieši te redzami mazumā. Agrāk smējās, kur trīs latvieši, tur piecas organizācijas. Liekas, tādā veidā saradās daudzās organizācijas, kopas un interešu grupas, ar šauru darbību un ietekmi Daudzi biedri organizācijā izklaidējas, iegūst paziņas, dzīves ritmu, arī jēgu, ka jāpieturās pie latvietības. Ir biedri, kas skaitās uz papīra, bet nekur organizācijā, nedz draudzē nepiedalās; iekļaujas tur ar iesvētišanos, aiziet ar izvadišanu. Aiz šīs personiskās 'lidzdalības' daudzi iedomājas pasargāt latvietību, uzturēt ticību, vai saglabāt savu autonomiju lielajā kultūrā un tautu vidū. Dažādas un daudzas organizācijas lielā sabiedrībā kalpo dažādu cilvēku interesēm, patikai un līdzdalībai. Šis psiholoģiskais faktors vienmēr jāievēro biedru iesaistišanā, pieturēšanā un apmierināšanā. Vai lielā latviešu organizāciju dažādība mazā vidē nepanāca tieši pretējo: lai daži izceltos un atšķeltos? Vai tāpēc vienmēr latviešu presē jālasa par vienotības un sadarbības vajadzību?

Otra grupa brīvprātīgo ir pārpersonīga, kas 'cinās' par nacionālo stāju ar ideālismu, ideoloģiju, ar vēlmēm par nākotni, ar atmiņām par veco, labo un pieredzēto. Cita vizija ir politiskā darbībā, kultūras pasargāšanā ar latviskuma nodošanu nākamajām paaudzēm. Visā trimdas pastāvēšanā esam piedzīvojuši šīs darbības gan centrālajās organizācijās, gan atsevišķās kopās, interešu grupās, utt. Ir arī mēģināts uz ārpusi pārstāvēt latviešus un latvietību, bet arī noslēdzoties savrup mentalitātē, lai pasargātos no kultūras ietekmes un asimilācijas. Kādi ir rezultāti trimdas latviešu statistikā? To vajadzētu pamatīgi analizēt. Mērķi, vajadzības, prioritātes un uzdevumi bieži tomēr netika saskaņoti, nedz saliedēti ar skaidru fokusu, lai gūtu palielinošas sekmes nākošās paaudzes maiņai. Toreiz un tagad - organizāciju vadības neprot apieties ar cilvēkiem - viņu interesēm, vajadzībām, patikai - arī spējām, kļūdām un trūkumiem. Kritika un apsūdzības bieži mēģina rast reformas, maiņas un labvēlīgi iespaidot cilvēcisku pārmaiņšanos arī organizāciju dzīvē. Liekas, ka suņu īpašnieki ar savu metodi iegūst labākas sekmes. Latviešu organizācijas izšķieda spēkus un līdzekļus lielajā politikā. Kā jaunieši sešdesmitajos gados aicināju tautiešus un organizācijas uz 'darbību' ar 'reāliem mērķiem. Tagad kultūrāli esam likvidācijas stāvoklī. Vai tāpēc tagad meklējam pazaudēto vidējo paaudzi? Vai jaunatne toreiz netika saprasta, ignorēta un atstāta savrupībā? Apstākļi labi uzlabojās ar jaunatnes nometnēm, jaunatnes organizācijām un jauno maiņu latviskās izglītības nodošanā. Ieejot ceturtajā trimdas paaudzē, vai ir pareizi un audzinoši uzturēt pāris skautiņus vai svētdienas skolniekus reizi mēnesī mazā un šaurā lociņā? Pat koki mēģina augt kopīgi!

Trešā brīvprātīgo grupa ir pārcilvēciska pat internacionālā raksturā. Cilvēciskais un pārcilvēciskais viedoklis ievēro nākotnes nozīmi, vajadzības un rūpējas par atdevi, mīlestību un brīvprātību par principiem, kā brīvību, ticību, pašnoteikšanos, dzīvības un dabas aizsargāšanu, tautas pasargāšanu no iznīcības, veselības saglabāšanu un uzlabošanu. Pie šiem nozīmīgajiem mērķiem un misijas tieši Latvijas labā ir daudz darīts. Bet cik ilgi? Īslaicīgas dabas nelaimēs cilvēki ziedo un nāk palīgā. Politiski izraisītos trūkumos, kā Somālijā, Etiopijā un Rawandā palīdzība bieži tiek nosūkta varas vīru kabatās. Latvijas socio-politiskā ideoloģija, eksperimenti un meklējumi ar savu darbību un izraisītie trūkumi tautas izdzīvošanu bieži ved strupceļā, ko nevar aizpildīt ar humāno palīdzību, pat no vairākām tautām un zemēm, ieskaitot latviešus. Sākotnējā sajūsma Latvijas atjaunošanā un saimnieciskā uzbūvē vairs nepievelk ārzemju tautiešus - jo viņi piedzīvojuši dažāda veida

vilšanās. Tāpēc Latvijā cilvēkiem pašiem jāattīsta savas brīvprātīgās organizācijas, līdzīgi, kā tās darbojas trimdā un citur pasaulē. Rīfina grāmata sīki parāda, kādu svētīgu darbu tās veic gandrīz visos pasaules kontinentos. Jāsāk ar cilvēcību, morāli, apziņu, ka tautas stiprums ir visu labklājība. Ar šādu saprašanu un atziņu jāsāk palīdzības darbs pašiem cilvēkiem un visiem nogrupējumiem Latvijā.

Nobeidzot šo iso iztirzājumu par plašu tematu, vēlos uzsvērt, ka daudzu biedru-dalībnieku darbošanās organizāciju dzīvē gūst piekrišanu, vai ne, par cik iespaido šie trīs modeļi. Labi paraugi piesaista; sliktais aizbaida. Tāpēc jājauc: ar kādām mērķiem vajadzētu izvērtēt piedalīšanos un kāds pienākums mūs pie organizācijas saista, vai ne? Organizāciju darbībā arī jāpieņem divi dzīves trūkumi, vai īpašības. Nav psiholoģiska un socioloģiska pierādījuma, ka harmoniskā saskaņa ritēs starp moderno kultūru, apstākļiem, dzīves problēmām u. t. t. un cilvēcisko dabu. Tieši tāpēc organizāciju struktūrās un funkcijās ieviešas nekārtības, trūkumi, nepilnība, kļūdas, u. t. t. Cilvēki piesārņo arī savas organizācijas, kuŗas nāktos uzturēt tīras, sekmīgas un pievelkošas. Cilvēciskais saskarē ar dzīves pārdzīvojumiem, traumām, problēmām u. t. t. var iemantot kā fiziskas, tā garīgas kaites. Arī organizācijās tāpēc atstātās trūkumi, kā kašķēšanās, lieluma mānija, apkaņošana u. t. t. Cilvēciski instinktivais aizsargājas, vai uzbrūk, kas redzams katrā parlamenta sēdē.

Turpinot vēl par organizāciju problēmām, jājauc, kas neveicina paaudžu maiņu un nenodrošina darba turpinājumu? Latviešu organizācijās varbūt te 'vainīgi' organizāciju un draudžu priekšnieki, darbinieki, pat pērminderi, nedodot iespēju darboties citiem ar jaunām domām, metodēm, entuziasmu un piesaistot arī citus domu biedrus. Daudzās sašķelšanās draudzēs, korporācijās un citur panāca sabiedriskus ierobežojumus, izsaucot citu izvairīšanos, nepiedalīšanos, aizbaidot citus, sevišķi jaunos. Gados jaunie ar mazu pieredzi, stāju, raksturu un personālātāti vienmēr baidīsies 'sacensties' ar pieaugušajiem. Tāpēc arī nepiedalās un nepieder pie pieaugušo organizācijām. Viņi meklē savu un dara savas darbības savās organizācijās, jo tās viņiem nozīmīgas, neapdraudējošas, jo ne vienmēr tur viss notiek latviešu garā un valodā. Jaunatne grib būt brīva. Tā ir trimdas realitāte pēc 50 gadiem ar darbošanos, sasniegumiem, bet arī ar zaudējumiem tieši nākotnes darbībai. Cits temats ir kanadiešu organizāciju darbības veidi. Tur brīvprātīgās organizācijas darbojas ar iecietīgumu un profesionālismu. Vadības tiek bieži pārvēlētas. Maiņas notiek regulāri. Dalībnieku izvēle daudz plašāka - vieglāk sameklēt vadību. Draudzes vadība ir vidējai un jaunajai paaudzei. Vecie noskatās, piepalīdz un tiek aprūpēti. Darbs noris visās paaudzēs ar prieku un svētību. □

**Modris Zandbergs,
Sarnijā, Kanadā**

@ @ @ @ @ @ @

NAUDA

19./20. gadu simteņa mijā saimnieciskā dzīve Rīgā kūsāja pilnā sparā. Dibinājās saimnieciskās darbības uzņēmumi, kā fabrikas, kuģniecība, veikali, būvfirmas, etc. Pil-sētbūvniecībā attīstījās jūgendstils. Šajā laikā rakstnieks Andrejs Upītis sarakstīja romānu Zelts, attēlodams latviešu dzīvi, kā latvieši neatlaidīgi centās tikt pie bagātības. Viņš rakstīja: Zelts - tā ir dzīve, zelts - tā ir brīve, zelts - tas viss. Šim romānam izstrādāts dramatisējums un patreiz to pāraida mūsu radio ar iecienītu aktieŗu piedalīšanos. Šis radio uzvedums izraisa dziļas pārdomas, salīdzinot ar patreizējiem notikumiem Latvijā.

Palūkosimies saimnieciskā rosībā gadsimta sākumā. Piemēram, Kristaps Morbergs savas darba gaitas uzsācis

kā mūrnieka amata zellis, mācīdamies pie kāda mūrnieku amata meistara un ieguvis mūrnieka amata tiesības. Laika gaitā nodibinājis pats savu būvfirmu. Visā garajā mūžā, būvēdams pasūtītājiem, ar pats sev uzcēlis sešas attiecīgā arhitektoniskā stila dzīvojamās mājas. Divdesmito gadu beigās Kr. Morbergs aizgāja mūžībā, testamentā 5 mājas novēlot Latvijas Universitātei, bet sesto - sievai, bet pēc viņas nāves arī to novēlot LU. Laulībā viņiem bērnu nebijis.

Skaidrs, ka visu šo bagātību Morbergs ieguvis ar uzņēmību, ar apdomību, ar sastrādātām rokām. Relatīvi tādu uzņēmumu bija daudz, piem.: Ķergalvis, Razums, Neubergs, Liepiņš. Kā ziņo masu mēdiji, neapšaubāmi pie mums izveidojusies jaunbagātnieku šķira (8-10%). Pirms pāris mēnešiem televīzijā rādīja no helikoptera uzņemtus foto materiālus par jaunbagātnieku uzceltām luksu celtnēm Rīgas nomalē - Bergos. Ap 2 m augsti, masīvi akmeņu vai ķieģeļu mūra žogi, diķi, košuma stādījumi, lapenes, zālāji, skulptūras. Dzīvojamās mājas istas, maza apjoma pilis, arhitektoniski izskatīgas. Tas viss izraisa dziļas pārdomas, kā tas iespējams?

Nauda, nauda un manta, tie ir šodien mūsu sabiedrības saukļi. Vienalga, kā tā ienākusi - smagā un sūrā darbā, lai izdzīvotu, viegli iegūta azartspēlē, internklubā, vai izkrāpta ar iepriekš izgudrotiem un izsludinātiem likumiem, kā, piem., banku izlaupišana, ar kotrabandu, vai arī ar atklātu laupišanu. Ne tikai pieaugušie, bet arī pusaudži noskaņojas šādā gaisotnē un uzsāk noziedzīgas gaitas. Lūk, tāda ir šīs dienas dzīves ikdiena. Starpība tikai tāda, ka Morbergs pie bagātības tika staigājot taisnus ceļus ar skaidru sirdi un tīrām rokām, bet mūsu jaunbagātnieki ar tumšiem darbiem, slēptiem no sabiedrības.

Pamatotu sašutumu sabiedrībā nupat izraisīja tas, ka Stendzenieku, kurš izkrāpa 18 miljonu dolāru, izlaida no cietuma. "Viņš uzpirka tiesnešus", tā spriež sabiedrība. Krāpšanā apsūdzētajam Banka Baltija prezidentam Laventam atļāva cietuma kameru apmainīt ar privātdzīvokli centrā, 5. stāvā, "lai dotu viņam iespēju ar noligtu helikoptera pilotu aizbēgt nezināmā virzienā", tā spriež sabiedrība.

No radio un televīzijas izzudis viss latviskais gars. Ļoti reti mēs vairs dzirdam sirdi valdzinošas tautas dziesmas, kā "Krauklīt's sēž ozolā", vai "Caur sidraba birzi gāju". Parasti dzirdam vulgārus sniegumus. Nemitīgi no rietumiem, galvenokārt, no ASV, ieplūst kriminālsīžeta filmas, par kurām bargi maksājam un kuŗas saindē jauniešu psihi.

Mūs satrauc notikumi Krievijā. Lauku Avizes 7. maija numurā plaši izskaidrojošs raksts: "Hitleriešu idejas dzīvo Krievijā". Notikumi Krievijā nepārredzami (neprognozējami). □

Hermanis Pakulis, Jaunpiebalgā
@@@@@@@

KURZEMES LIELKAUJAS JAUNĀ SKATĻJUMĀ

Atzīmējot Kurzemes cietokšņa krišanas 53. gada dienu, kas aizritēja 8. maijā, būtu pienācīgi to izdarīt jaunā skatījumā, nevis katru gadu atkārtot, apmēram, to pašu. Mums latviešiem tas bija Kurzemes cietoksnis, vāciešiem tā bija ķesele un krievi - katls. Tagad ir pieejami kā vācu, tā sarkanarmijā cīnījušos latviešu militārie izvērtējumi par Kurzemes lielkaujām, tādēļ būtu vietā vismaz nedaudz paplašināts šo ārkārtīgi asiņaino kauju pārskats. Nemaz neradot latviešu leģiona 19. divīzijas izcilos kaujas nopelnus, tomēr patiesības labā ir jāpiezīmē, ka Kurzemes cietokšņa cīņu nobeigumā latvieši sastādīja 1/15 no visām atvairētajām frontēm esošām vienībām un cietokšņa sākumā 1944. g. vēlā rudenī - tikai 1/30. Bez vāciešiem vieni mēs Kurzemes fronti nevarētu noturēt, tāpat kā tagad latvieši vieni paši

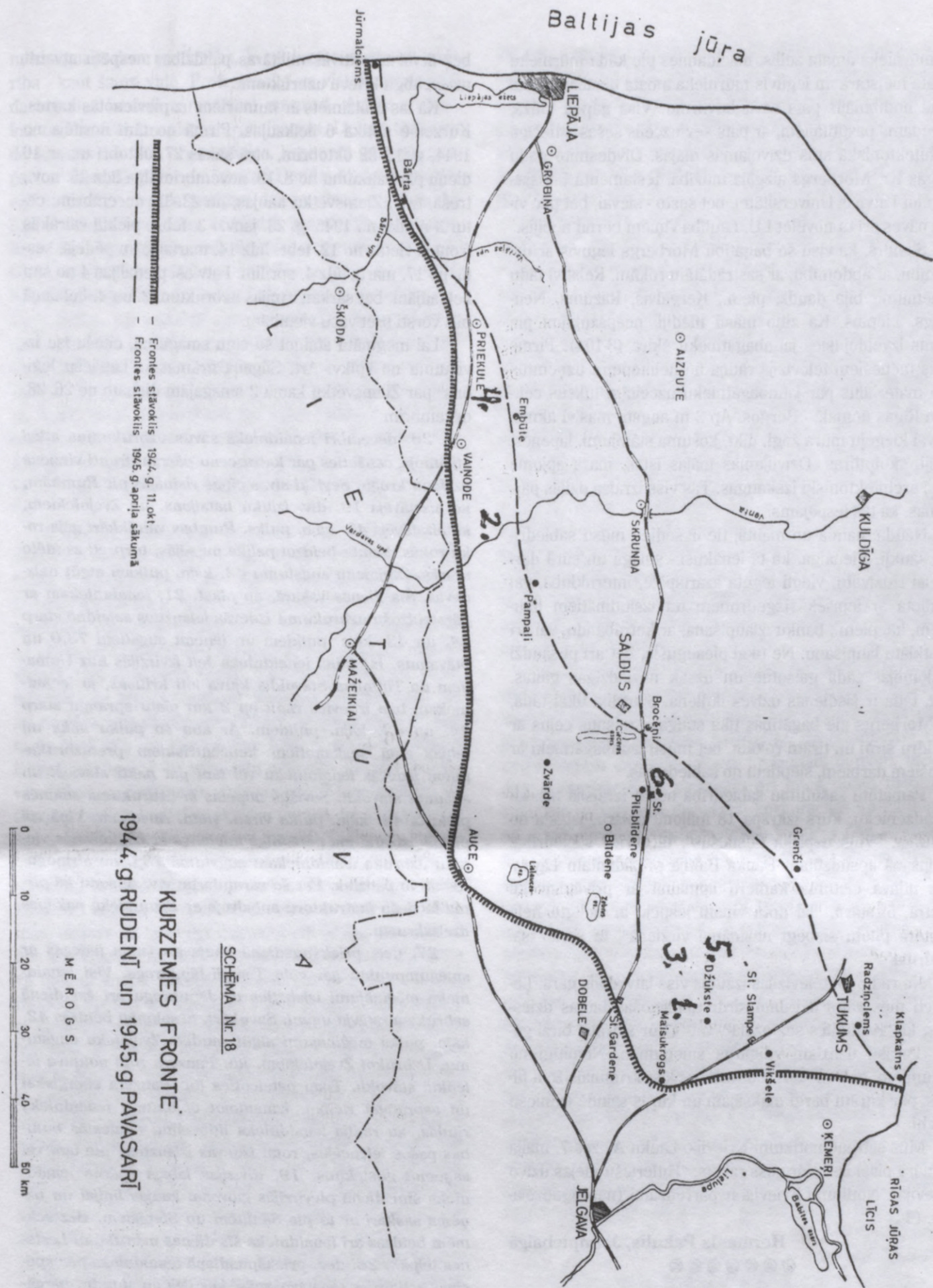
bez ārvalstu aktīvas militāras palīdzības nespētu atvairīt masveidīgu krievu uzbrukumu.

Kā tas ir atzīmēts ar numuriem uz pievienotās kartes, Kurzemē notika 6 lielkaujas. Pirmā no tām noritēja no 1944. g. 15.-22. oktobrim, otrā sākās 27. oktobrī un ar 10 dienu pārtraukumu no 8.-18. novembrim ilga līdz 25. nov., trešā, t. s., Ziemsvētku kaujas, no 23.-31. decembrim; ceturrtā notika no 1945. g. 23. janv. - 3. febr., piektā vairākās frontes vietās no 12. febr. līdz 14. martam, un pēdējā, sestā, no 17. marta līdz 4. aprīlim. Latvieši piedalījās 4 no šīm lielkaujām, bet sarkanarmijas uzbrukumi 2. un 4. lielkaujā bija vērsti pret vācu vienībām.

Lai mēģinātu atainot šo cīņu smagumu, citēšu īsu izvilkumu no vplkv. Art. Silgaila grāmatas "Latviešu leģions" par Ziemsvētku kauju 3 smagajām dienām no 26.-28. decembrim.

"26. decembrī ienaidnieks savus uzbrukumus atkal atjaunoja, cenšoties par katru cenu pārraut fronti virzienā uz Jāņu krogu. Sevišķi sīvas cīņas risinājās pie Rumbām, ko aizstāvēja 19. div. izlūku bataljons, un Zvejniekiem, ko aizstāvēja 42. kājn. pulks. Rumbas vairākkārt gāja roku rokās, kamēr beidzot palika mūsējās, turpreti zaudēto svarīgo Zvejnieku augstumu 42. kajn. pulkam atgūt neizdevās. Šīs dienas vakarā, ap plkst. 21, ienaidniekam ar pārsteidzošu uzbrukumu izdevās ielauzties salaidnē starp 44. un 43. kājn. pulkiem un ieņemt augstieni 73,0 un Stāvaipus. Īsā laikā ienaidnieks šeit izvīrījās līdz Upmaļiem un Tiltiņiem Stāvoklis kļuva ļoti kritisks, jo ienaidniekam bija izdevies radīt ap 2 km platu spraugu starp 44. un 43. kājn. pulkiem. Ar abu šo pulku laika un telpas ziņā saskāpotiem koncentriskiem pretuzbrukumiem izdevās ienaidnieku vēl tālāk pat naktī atsviest un atjaunot stāvokli. Sevišķs nopelns šī uzbrukuma sekmēs piekrita 44. kājn. pulka virsn. Ansonam. Viņš vēl pirms uzbrukuma personīgā iniciatīvā ar izlūkošanas vienību uzbruka ienaidniekam augstumā 73,0 no aizmugures un to padzina. Par šo varoņdarbu v.v. Ansonu kā pirmo latviešu instruktoru apbalvoja ar Brūņinieka pakāpes dzelzskrustu.

27. dec. priekšpusdienā kauja no jauna iedegās ar smagumpunktu gar ceļu Tempji-Jāņukrogs. Visi ienaidnieka mēģinājumi izlauzties uz Jāņukrogu arī šai dienā sabruka aizstāvju ugunī. Savukārt, nesekmīgi beidzās 42. kājn. pulka mēģinājumi atgūt zaudēto Zvejnieku augstumu. Uzbrūkot Zvejniekiem, ltn. Pauzera rota nokļuva ielenktā stāvoklī. Tikai pateicoties ltn. Pauzera enerģiskai un asprātīgai rīcībai, izmantojot apjukumu ienaidnieka rindās, ko radīja ienaidnieka lidmašīnu nomestās bombas pašos ielencējos, rotai izdevās izlauzties, pie tam vēl sagremot gūstekņus. 19. divīzijas labajā spārnā ienaidnieks šīnī dienā pievīrījās galvenai kaujas līnijai un uzņēma saskari ar to pie Saulītēm un Stepīšiem. Bez sekmēm beidzās arī ienaidnieka šīs dienas uzbrukumi Lestenes telpā... 28. dec. priekšpusdienā ienaidnieks pēc spēcīgas artilērijas sagatavošanās, kas ilga ap stundu, pārgāja triecienā visā 44. kājn. pulka frontē, pie kam tam izdevās izlauzties 3 vietās: Bitšķēpos, Rumbās un Birzniekos. Ar mūsu pretuzbrukumiem ienaidnieku atkal atsviesta, un vēlā vakarā stāvoklis visumā bija atjaunots. Vienīgi Bitšķēpu mājas palika ienaidnieka rokās. Šīs dienas kaujā sevišķi izcēlās 19. izlūku batalj. Kaut arī noguris un iepriekšējo 2 dienu nemītīgās kaujās cietis zaudējums, tas smagās tuvciņās atguva Rumbas un Birzniekus, pirmo punktu pat 2 reizes. Arī 44. kājn. pulka 1. rota vln. Sūnas vadībā, kas aizstāvēja Bitšķēpus, vārda pilnā nozīmē cīnījās līdz pēdējam vīram. Rotai uzbruka 2 ienaidnieka bataljoni. Nelaimīgā kārtā nedarbojās rotas sakaru līdzekļi, un rota bija spiesta cīnīties pilnīgi viena bez jebkāda uguns pabalsta. No smagās tuvciņas mudžekļa izkļuva tikai 11 smagi ievainotie, to vidū pats vln. Sūna"

Vācu 6. SS korpusa sastāvā šinis lielkaujās galvenokārt, piedalījās Latviešu leģiona 19. div. ar 42., 43. un 44. kājn. pulkiem, katru 2 batalj. sastāvā, 19. un arī 15. div. artilērijas pulkiem, kā arī 19 div. izlūku, sapieņu un prettanku bataljoniem. Ir jāpiemin arī 106. grenadieru pulks, saukts arī par 7. latviešu kājn. pulku, kas bija saformēts no 2. un 5. robežsargu pulku atliekām, kā arī 271. kājn. batalj. un dažas latviešu rotas lieluma vienības. Šis 19. div. blakus vienības smagajās atvairēs cīņās vienkārši izkusa, un tā uz kapitulācijas dienu 8. maijā no latviešu kaujas vienībām palika tikai 19. divīzija. Tās stiprums 1945. g. bija sarucis no 10,350 uz tikai 5,200 vīriem, tātad uz pusi; pārējie bija krituši vai ārstējās slimnīcās. Neesmu varējis atrast uzskaiti, cik Kurzemes lielkaujās būtu krituši vācieši, bet ir jāpieņem, ka arī viņu zaudējumi ir bijuši smagi.

Vēl smagāki tie ir bijuši uzbrucējiem. Pēc Kurzemes vācu virspavēlniecības 1945. g. 16. marta ziņojuma, sarkanarmija pirmajās 5 lielkaujās zaudējusi 320,000 kritušo, ievainoto un gūstekņu, kā arī 2388 tankus, 695 lidmašīnas, 906 lielgabalus un 1140 ložmetējus. Ja arī šie skaitļi būtu kaut cik pārspīlēti, kā tas praksē bieži gadās, parēķinot otras cīnītāju puses zaudējumus, tie ir bijuši atbaidīgi lieli, pārsniedzot visu iepriekšējo kauju dzīvā spēka zaudējumus uz Latvijas zemes. Uzbrūkošās sarkanarmijas sastāvā Kurzemē smagus zaudējumus cieta arī 43. latviešu strēlnieku gvardes un 308. latviešu strēlnieku div. 130. latv. strēln. korpusa sastāvā, kā arī 7. igauņu strēlnieku un 249 igauņu strēlnieku div. 8. igauņu strēlnieku korpusa sastāvā. Kā konstatē strēlnieku militārais vēsturnieks Igors Briežkalns "Latviešu Strēlnieka" 1997. g. sept. numurā, iz-

vērtējot pēdējo Kurzemes lielkauju Blidenes apkaimē: "... no augstākās karaspēka vadības kaujas plānojumā un vadībā nevaru saskatīt nekādu operatīvu ideju. Tā bija kaujas darbība pēc Padomju armijā labi pazīstamā principa - trieciens ar pieri sienā, kur sasniegtie rezultāti neattaisnoja izlietās asinis." It sevišķi smagi zaudējumi bija nepietiekami apmācīto sarkanarmijā iesaukto latviešu un igauņu vidū, ko vārda burtiskajā nozīmē izmantoja par "lielgabalu gaļu", nežēlīgi triecot virsū 19. latviešu divīzijas un vācu aizstāvjiem. Šeit vēl militāriem vēsturniekiem palicis neizvērtēts darba lauks, tieši, kas 22. Padomju armijā un 2. Baltijas frontē izplānoja šo cinisko "brāļa pret brāli" slaktiņu un vai ieteikums šai masu iznīcināšanai nenāca no "augšas". Tā kā lietuviešu iesauktos cīņās pret Kurzemes aizstāvjiem nesūtīja, ir jāpielaiž iespējamība, ka augšminētā asinspirts varētu būt atreibība par latviešu un igauņu leģionu dibināšanu. Atbildes man nav, bet tā būtu jāmēģina atrast, kamēr vēl pietiekami daudz liecinieku ir palikuši dzīvajā vidū.

Kopsavilkumā vēlos atgādināt, ka vēl nekad Latvijas vēsturē nav bijušas tik asiņainas kaujas, kā 2. Pasaules kara pašos beidzamos 6 mēnešos Kurzēmē. Savā nežēlībā tās pārspēj pat legendārās latviešu strēlnieku kaujas pret vāciešiem 1. Pasaules kara laikā Tīrelpurvā. It sevišķu traģiskumu Kurzemes lielkaujām piešķir tas, ka tur masveidīgi bija spiesti cīnīties latvietis pret latvieti. Tas notika ne savas brīvas izvēles rezultātā un bieži to pašiem nenojaušot, jo tas tika slēpts. Kuņus nepaspēja iesaukt leģionā, tos iesauca sarkanarmijā un dzina virsū Kurzemes aizstāvjiem, ieskaitot latviešus, nesot abās cīņāju pusēs smagus upurus. Tik iedarbīga kaujas laukā ir bijusi artilērijas viesuļuguns un tik liels un blīvs ir bijis kritušo skaits, ka tagad, plānojot Brāļu kapos pie Lestenes, vairs ne visus nezināmo kritušo kaulus var izšķirt, kuņai cīņāju pusei tie ir piederējuši. Nu jau 53 gadi ir pagājuši pēc cīņu beigām, bet vēl tagad nav pabeigta kritušo latviešu cīņāju pienācīga apbedīšana. Kritušajiem vāciešiem ir savi kapi, tāpat arī krieviem, abi divi valdību atbalstīti, bet par latviešiem tikai tagad sāk rūpēties. Tādēļ gaidīt vairs nedrīkstam, bet nesen iesāktais darbs ir jāpabeidz bez turpmākas kavēšanās, kaut arī tas varētu prasīt kompromisus. Brāļu kapos Rīgā vietas vairs nepietiek, tādēļ ir jāizkārto sakopota pārāpbedīšana cīņu vietā. Lai to godam varētu veikt, ir vajadzīgi vismas Ls 100.000, kas vēl arvien nav piešķirti vai saņemti. Varbūt būtu ieteicams, ka Lestēnē mēs rīkotos līdzīgi, kā spāņi El Eskorialā, rietumos no Madrides, pēc viņu asiņainā pilsoņu kara. Tur plašā kritušo ielejā milzīga krusta paēnā mūžīgā mierā dus spāņu cīņāji no abām kādreiz naidīgām karotāju pusēm. Kas šo grandiozi vienkāršo karavīru kapsētu ir redzējis, tam tā mūžam neiziet no atmiņas. □

Vilmārs Kukainis

@@@@@@@

KONCERTAPVIENĪBAI 40 GADI

11. maijā, Imērijas telpās, Toronto latviešu centrā, notika Toronto latviešu koncertapvienības pilnsapulce, kurā piedalījās 12 dalībnieki. Ilggadīgais valdes priekšsēdis Arv. Purvs ziņoja, ka pēc daudziem ienesīgiem gadiem pēdējie 3 gadi nesuši finansiālu iztrūkumu, ik gadus pāri par \$ 2000, jo abonementu skaits nokrities tuvu pie 200. Pagaidām tas gan neradot bažas, jo iekrātās rezerves esot \$ 20,000.

Meklējot iemeslus šai lejupejai, minēja gan vecākas paaudzes izmiršanu, gan to, ka jaunie nenākot klāt, bet viens no bijušajiem valdes locekļiem atcerējās, ka pirms 25 gadiem bijis līdzīgs stāvoklis, kad abonementu skaits no sākuma 400 noslīdējis uz 180, un arī rezerves bijušas

izsmeltas. Valde tad nolēmusi vēl sarīkot vienu sezonu un tad izbeigt. Tad vienam radās ideja, kā caur personīgiem kontaktiem piesaistīt jaunus abonementus. Tas arī darbojās. Divos gados viss atjaunojās, sasniedzot augstāko apmeklētāju skaitu - pāri par 500. Tā tas sekmīgi turpinājās visus šos gadus, kamēr atkal atgriezās pie individuālās pieteikšanās. Ari jaunajiem vienaldzība bija neizskaidrojama. Par to vainoja skolu vadības vienaldzību, lai jaunatni ieinteresētu šajos koncertos.

40 gadu jubilejas gadījumā viens no četriem koncertiem būtu plašāks ar simfonisko orķestri (20), kas izmaksātu dārgi. Daži pret to iebilda, ieteicot kaut ko oriģinālu, bet ne tik dārgu. Konkrētu priekšlikumu nebija. Nolēma, ka izdevumus varētu viegli segt, paaugstinot sponsoru devumu no \$ 500 uz \$ 1000. Pierunāja Hertu Lejiņu uzņemties šo akciju, jo "viņai esot grūti atteikties, kad viņa prasot", kāds klātesošais piebilda.

Talākās pārrunās, kāds bijušais valdes loceklis, kas daudz bija strādājis pie koncertapvienības atjaunošanas, sūdzējās, ka viņa jau priekš 4 gadiem ieteikta dziedātāja vēl arvien neesot aicināta uzstāties. Priekšsēdis, atbildēdams, lika saprast, ka tādi no malas ieteikumi nav vēlami, ka tikai viņam par to ir jā rūpējās un jāizšķir.

Pāreju uz jaunām telpām un svētdienu pēcpusdienām visi atbalstīja, cerot, ka tas vairoš arī apmeklētāju skaitu.

-ks.

@@@@@@@

DIEVTURĪBA

1926. g. 26. jūlijā Garigo lietu pārvalde apstiprināja Latvijas Dievtaču draudzi. Ar to tad oficiāli sāka darboties dievtaču kustība Latvijā.

Ko isti šī kustība, ko nodibināja Ernests Brastiņš, gribēja panākt, ko viņa panāca un ko viņa cer panākt?

Nodibinot šo kustību, Ernests gribēja atjaunot mūsu tautas Dievtaču uz mūsu tautā saglabāto senču Dievtaču pamata, kas balstās mūsu dainās. Bez tam celt gaismā mūsu senču saglabāto garigo pūru. Tā būtu Ernesta pamatprasība atjaunotais latviešu tautas dzīves ziņai - reliģijai.

Kas tika panākts? Vispirms, ļoti nīkna pretestība no tiem, kas jutās apdraudēti viņu mācītā ideoloģijā, proti, kristīgo garīdzniecība un sociālistu vadošie spēki. Pozitīvs panākums, ka daļa intelligences sāka interesēties un pievērsties šai senču reliģijai, izprotot tās nozīmi mūsu tautas tālākai nākotnei. Ari tehnikuma audzēkņi, kuņu vidū darbojās Ernests, nepalika vienaldzīgi. Okupācija šo kustību pārtrauca, un tā atjaunojās tikai starp trimdā esošiem dievtačiem. Pamazām, trimdā šī kustība sāka ieņemt atzīnīgu vietu starp dažiem intelligences pārstāvjiem. Ja arī lielākā intelligences daļa atklāti nepieslējās šai tautas veidotai dzīves ziņai, tad no tās vides vairs nedzirdēja atklātus zaimus un nīcināšanu par dievturību un dievtačiem, kā tas sākuma gados bija ļoti parasts. Dievturība pamazām savu vārdu nostiprināja starp trimdas latviešiem.

Ko dievturība cer panākt un kāds ir viņas mērķis šodien?

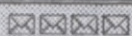
Mainoties politiskam stāvoklim Latvijā, izmainījās arī cilvēku domāšana. Latvijā bija radies garīgs tukšums. Mūsu tautas morāle bija tik pamatīgi sakropļota, ka radās šaubas par tautas dzīvotspēju. Vairumam tādi jēdzieni, kā pienākums, uzticība vai godīgums vairs bija tikai frazes, kuņas izmantoja, lai sasniegtu vajadzīgo ieceri. Solījumu reti kāds uzskatīja par nopietni ņemamiem. Latviešu tauta šodien atrodas morāles sabrukumā un savas bojāejas priekšvakarā. Ko Dievturība cer šādā chaosā panākt? Vai ar padomiem un skaistiem vārdiem var atjaunot mūsu tautas tikumus un morāli? Katrs sapratis, ka vienīgi piemēri

rada sekotājus. Nekādas runas vai aicinājumi neradis atbalsi, ja runātājs nespēs rādīt piemēru.

Liekulīgi piesaucot Dievu un gaidīt no viņa brīnumus nebija mūsu senču dzīves ziņā. Ernests, atjaunodams mūsu Dievestību, liekulību uzskatīja par netikumu. Panāku-
mu atslēga ir darbs un goda prāts.

Paldies saku Dieviņam,
To darbiņu nodariju!
Nesacīju piekususe,
Priecājos nodarijse.

Arvīds Memenis,
Toronto, Ontario

VĒSTULES

PAR VĒSTURISKO PATIESĪBU

J. Purviņš Jurjāns 1998. gada maija numura Ziņotājā savā rakstā "Izmaiņu laikmetā" biedē latviešus ar šādiem vārdiem: "Nebūtu pārsteigts, ja latviešu leģiona lietu ar patrekniem SS apzīmējumiem apskatītu ASV slavenais TV raidījums '60 minutes'."

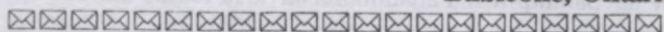
Vai tad vēl lielāku laimi mēs varētu iedomāties, kā izdevību redzēt, tik populārā raidījumā iztirzātu vēsturisko patiesību par latviešu leģionu? Domājams, ka šādā raidījumā piedalītos starptautiski pazīstami vēsturnieki, kā Ezergailis, Strods un varbūt šejienietis prof. J. Dreifelds.

Latvieši, līdzīgi žīdu tautai, cietuši, apm., 30% savas tautas iznīcināšanu brutālā veidā. Un tāpat, kā viņi, mēs gribētu, lai pasaule zinātu par mums patiesību.

Kanadā dzīvojošais Zundels noliedz žīdu holokaustu - visi esot izmiruši no infekcijas slimībām. Par tādu patiesības noliegšanu Zundeli vismaz sauc pie kriminālas atbildības.

J. Purviņš Jurjāns žēlojas, ka viņa rakstus laikraksti nepieņemot, bet vai tad Zundeļa rakstus atbildīgas avizes publicē? Ziņotājs J. P. J. rakstu parādījis kā tādu divainības piemēru. □

J. T. Beldavs,
Etibicoke, Ontario

SVEŠVALODU NODAĻA/OTHER LANGUAGES SECTION

A NEW APPROACH TO INCREASING THE SECURITY OF TRAVEL DOCUMENTS IN THE REPUBLIC OF LATVIA

This presentation will outline the creation of the Latvian Alien's Passport as well as introduce some of the features of this document. The Alien's Passport represented a new approach for the Latvian Ministry of the Interior in terms of the systematic development of a secure travel document and in the integration of new production, application, issuance and examination techniques. Our goal was to avoid past mistakes and to create an advanced document and associated systems through a process of analysis, evaluation and consultation.

The Republic of Latvia has a population of approximately 2.5 million and a territory of 64.6 thousand square kilometers. Latvia is bounded by Byelorussia, Estonia, Russia, Lithuania and the Baltic Sea. The total length of the land border is 1370 kilometers, and of the sea border, which it shares with Sweden, 500 kilometers. There are a total of 43 ports of entry consisting of road, rail, air and marine locations, serving on average some 7 million travellers per year.

In 1991, the Republic of Latvia resumed its independence, following 50 years of annexation by the USSR.

Prior to then, travel within and outside the Baltic states was highly controlled.

The personal identification system which existed in the former USSR was characterized by numerous, relatively insecure identity and travel documents. In terms of identification documents, this meant the use of internal passports and the formal registration of the holder's place of residence, a function performed by the police. For travel abroad, a different passport was required, which could be one of three types: regular, service and diplomatic. In addition, special travel documents existed for seamen and railway workers. Initially, Latvia had to continue, with some modifications, the existing passport system.

In 1992, Latvia issued its own national passport, a document which blended the functions of the old internal passport with those of the regular passport used by citizens to travel abroad. However, there remained a wide variety of travel and identity documents in use within the territories of the three newly independent Baltic republics. The level of security of these documents was insufficient for current purposes. This situation resulted in difficulties and confusion both in terms of border control and in the facilitation of genuine travelers.

When the USSR collapsed, so did the infrastructure which tightly regulated the movements of both citizens and visitors. The existence of a multitude of relatively insecure identity documents made Latvia highly vulnerable to the widespread travel document abuse which other European countries had already experienced. Relatively quickly, Latvia found itself confronted with entirely new problems; namely, large numbers of illegal migrants holding fraudulent documents entering and transiting the country. In its own self-interest, and in the interests of its neighbours and the destination countries, Latvia has attempted to manage and reduce this migratory flow.

The first step was to attempt to gain some understanding of the illegal movement and the methods used by the forgers; in other words, to assess the problem. Two tasks were undertaken: first, to conduct forensic analysis of documents seized from illegal migrants, and the second, to compile computerized data on travelers at the most important border points.

The analysis of the seized documents revealed several levels of fraud, according to the sophistication involved and the resources needed to detect it. At the first level more those which may be easily detected. These relatively crude examples may be produced without complex techniques, but were effective under the circumstances due to the inferior quality of the genuine documents and the constraints, in terms of resources and expertise, which affected the border guards.

Some of the passports and identity documents of the former USSR are still in use. These have problems in their security features such as:

- photo-substitution
- counterfeiting of official seals
- change of the original information, such as biographical details, and
- page substitution.

These typical forgeries were found in many of the foreign documents analyzed as well.

We must acknowledge, however, that this analysis has shown that in Latvia, the most sophisticated and modern printing methods are available to forgers. The most commonly used include: offset printing, silkscreen printing, thermal printing and high quality commercial printing. Also used are modern copying technologies and va-

rious printers such as laser and ink jet printers. The sole printing method not found in Latvia is intaglio printing.

In addition to the analysis of the various documents seized at the border, a review was undertaken of all Latvian documents, including the new citizen's passport of 1992. It was hoped that such a review would assist in the development of future travel and identity documents which Latvia would need to create in the years to come, such as a passport for aliens. It is my hope today, that by sharing some of the Latvian experience, other countries may be able to avoid some of our mistakes.

The chief problems found with the Latvian documents are similar to those general weaknesses mentioned previously. For example, photo substitution accounted for nearly 90% of all examined cases of alteration. In addition, we found counterfeits and alterations of visas and residence permits and fraud in passport applications. The latter included counterfeit and forged official seals and signatures as well as corruption by public employees.

Several specific problems were found with citizen's passport. These relate chiefly to the security features protecting the photograph and biographical information and those which prevent page substitution. For example:

- The laminate is applied by a process of cold lamination. This has proved to be a poor choice. This process allows for the relatively easy removal of the laminate without visible damage to the security features. Furthermore, the adherence capacity of the laminate deteriorates over time, which may cause the laminate to lift or move. As can be imagined, this may be misinterpreted as a sign of fraud, causing difficulties for legitimate holders, and making examination of the document unreliable.

- The security feature over the photograph, a symbol of three stars, is not effective because it can be very easily duplicated. Counterfeits of this security feature cannot be detected through routine observation, but only with the assistance of magnification. We have often noted the duplication of the three stars symbol where the original photograph has been cut out and the laminate completely replaced.

- In addition, this three star symbol is often not damaged when the laminate is lifted, and remains intact when the laminate is replaced over the new photograph.

- Another feature which should protect the photograph, an embossing seal also fails in its function. This feature, which runs along one side of the photograph, consists of a series of lines and perforations. Unfortunately, this feature can be easily duplicated and is rarely detectable in cases of photo substitution. Therefore, it too is largely useless in providing security for the photograph.

Other considerations aside, on the basis of the above, the citizen's passport does not meet our requirements for document security. As we began the development of the passport for aliens in 1995, we were determined to avoid similar mistakes.

The development of the Latvian Alien's Passport included three themes:

- incorporating the results of our analysis of fraud and problems with security features of existing documents.

- the need to have an integrated design, not only within the document itself, but also in the processes of application, issuance and examination, and,

- a series of broad consultations with users, designers and producers.

As our analyses had revealed that the page containing the photograph and biographical data was the most fre-

quently targeted for abuse, special attention has been paid to its protection.

- First, the hot double lamination process has been adopted for this page. We believe this is an effective technology which allows easy detection of photo substitution or alteration. An inspection officer holding the page up to a light source will see the data page watermark in the paper and light through the photo. Any attempt at substitution is immediately visible.

- Secondly, the photograph and the passport holder's personal data are encrypted into a two-dimensional bar code which is placed on the back side of the data page behind the machine readable zone. This bar code can be read by a special travel document reader which will validate the authenticity of the 2D bar code as well as reading the Machine Readable Zone. In combination with the travel document reader, this portable data file security feature can be used as a preliminary screening device. Alternatively, when linked to a PC the image embedded in the 2D barcode can be displayed on a computer screen.

- These new technologies mean photo-substitution is not only more difficult but the ability to quickly identify the true holder of the passport makes it less attractive to the forger.

It should also be noted that the reader which is used with the bar code has been chosen to suit Latvia's specific requirements. The readers are connected to the central computer, and therefore do not need complex systems or data bases on site.

Protection from page substitution is sought through a number of features. For example, the pages incorporate ultra-violet printing, but as UV technology is readily available to forgers in Latvia and other places, we have tried to utilize unusual types of luminescence. The edges of the pages contain a sequential numbering feature which may be seen under UV light. A more complex security feature is a special type of page numbering which can be detected with the use of a multiplex device.

Colour copiers are already in use in Latvia by forgers, primarily at present to reproduce bank notes. In order to prevent the copying of the pages of the Alien's Passport, we have incorporated rainbow printing, micro-lettering, and a "void" feature in the background print. Gold and silver inks, which do not photocopy well, have been used in the coat of arms.

The Alien's Passport is compliant with ICAO standards, machine readable and encompasses the advantages on the 2D bar code feature.

The Ministry of the Interior believes that a combination of technologies and security features is the most effective means to deter fraud. Through careful planning and consultations with experts in the field, we have tried to incorporate in the design of this document those combinations which will best accomplish our objective.

An explanation of most of the security features may be found in a brochure published by the Ministry.

As stated previously, another of our objectives was to integrate the processes of application, issuance and examination. This systematic approach, in which these various procedures inter-relate and complement each other, is hoped to not only enhance our control of fraud, but also to facilitate legitimate travellers.

Beginning in 1995, a number of legal and administrative steps were taken by the Latvian government to implement this approach. These included:

- planning to coordinate and computerize various government data bases, such as the National Register of

Inhabitants, and to create a computer network for the Ministry of the Interior, border guards and municipalities. . the installation of travel document readers and equipment at border points and within the Ministry of the Interior, capable of reading ICAO standard machine readable zones and the 2D bar codes on passports, visas and cards.

. transferring the jurisdiction of the border guard units from the Armed Forces to the Ministry of the Interior. We see this as a step forward in professionalizing this service and in promoting document examination capabilities.

. increasing the security requirements for identity and travel documents issued by the Republic, as well as the issuance procedures themselves.

. centralizing the issuance of the Alien's Passport in a secure facility and enacting strict security regulations for this centre.

All of these steps are complex in nature because they require coordinated action from several government agencies and demand considerable financial resources.

The Latvian experience has shown that weaknesses in any area, whether security features in a particular document or the control of illegal migration in the broad sense, will be exploited. It is in the interests of all countries - whether source, neighbouring or destination countries - to assist in solving such problems. International cooperation will be of benefit to all.

Small countries like Latvia, which are striving to increase their ability to control illegal migration, through such means as improved document security and better technology, especially benefit from international cooperation and assistance. Support in the form of consultants, expertise, technological equipment and, last but not least, financial assistance, will aid not only the receiving but also the supplying country. The recipient of such help assumes a responsibility to use it in the most beneficial and effective means possible, while the supplying country must ensure that the advice and technology are appropriate to the situation and capacities of the receiver.

In conclusion, on behalf of the Republic of Latvia, I wish to extend our gratitude to the Canadian and Danish governments, whose consultation and support were of so much assistance in the development of this integrated approach to secure documents and systems. □

Raimonda Ādmine,
Chief Specialist
Ministry of Interior

This presentation has been delivered by Ms. Ādmine in June, 1997 to INTERPOL at Helsinki and earlier in 1998 to the International Association of Aviation in Montreal. It shows the complexities a small democratic nation experiences to achieve its survival. We thank the author for the insight on this important matter. -Ed.

The Montreal Branch of the Baltic Federation in Canada is holding this year's ecumenical CHURCH SERVICE in order to commemorate the various deportations from the Baltic States by the regime of Soviet Union on June 14, 2 p.m., at the Lithuanian Our Lady of Dawn Church, 1465 DeSeve, Verdun.

There will be a sermon, prayers in each language and musical performances by the Lithuanian Mixed Choir and by the Latvian Mixed Choir "Atbalss".

Silver collection to cover the costs will be taken. Please, attend!

Each year there is THE CANADA DAY parade in Montreal. This year it will take place on Wednesday, July 1, starting at Lafontaine Park, Thimothy and Sherbrooke streets at 11:00 a.m. A Baltic participation is requested. Please come with your flags and identity signs. Further information may be attained from Mr. Elmārs Bārdiņš, telephone 489-7737.

=====

BALT - EX - IX

The ninth annual Montreal Baltic Philatelic & cultural exposition took place on May 10 and 11, 1998. The show, held in the D. G. D. St. John's Estonian church hall, was well attended by both French and English, as well as Baltic and other ethnic Canadians - a good mix! It was advertised and received mention in the Montreal Gazette and LaPresse, and on local radio stations. Over 500 pages of philatelic material were placed under glass, plus 100 pages of the paper moneys of the Baltic countries through the ages, romantic postcards, albums of scout's material and lots of published information, made for an interesting and varied exposition. Open during the 2 days of the show was an excellent "cafe", serving great cakes, sandwiches, coffee, teas, juices, under the competent direction of Nora Saletes, Eva Pare and Malda Skaistkalns - a friendly place to sit down, chat and discuss the show or to meet friends.

In this year's show, the accent was on Latvian philately. Two accredited judges, Bernard Lavalee, FRPSC, and Benoit Carrier, adjudged the various philatelic exhibits and awarded medals and diplomas according to certain criteria. 2 gold medals went to Latvian collections: one to Jānis Ronis of Toronto for "Riga postmarks from the 19th century"; and another to Montreal's Mārtiņš Štaubers for a detailed study of Latvian cancellations - a study which had also obtained a silver medal at the Montreal Lakeshore Club's annual show this year and had been subsequently reworked. Congratulations! In the noncompetitive "Court of Honour" class was an excellent philatelic presentation of the thematic subject of the "Telephone on stamps" by Bernard Lavalee - a good one to learn from! Other thematic exhibitions were on "Ice Hockey on Stamps", "Cats on Stamps", "Baltic Folk Costumes on Stamps", and a study of the "Forts and Fortified Cities from the Middle Ages in Estonia on stamps and covers" by J.-J. Raudsepp, which was awarded a silver medal.

The "piece de resistance" of the show, and voted the most popular exhibit, was an excellent presentation by Dr. Rolfs Šers, of the first Latvian stamp (# 1) varieties printed on the backs of German Army fieldmaps, and the varieties of stamps printed on the backs of unfinished banknotes. A full sheet of Latvia # 1 was also included and could be observed close-up on both sides. Dr. Šers with his charming wife Phylis came from Nova Scotia for the show, and was present to discuss the various aspects of this complex exhibit which was also awarded a silver medal.

Canada Post authorized an official show cancel (used on mail sent from the exhibition) commemorating the 80th anniversary of the independence of the Baltic States; the Montreal Baltic Philatelic Club had printed 500 copies of a commemorative envelope sold at the show (copies of which are still available at @ \$ 2.50 plus postage, to support the club's efforts). Next year will be a milestone - it will be the 10th Montreal Baltic Philatelic exhibition.

The organizing committee would like to thank all those wonderful people who donated cakes and who helped in various ways to make the exhibition a success. J.-J. Raudsepp.

Mr. J.J. Raudsepp
6133 Sherbrooke W., Apt. 1
Montreal, QC.
H4A 1Y4

BALT-EX-IX Commemorative envelope

Left to right: F. Lessard, Dr. & Mrs. R. Šers, Benoit Carrier (back), Eva Pare, Mārtiņš Štaubers, vice-pres., Elmārs Bārdiņš, Nora Saletes, Claude, J. J. Raudsepp, president, Ernst Damien (back), Mme Aline Girard, dir. Fed. Clubs Phila, Que, Bernard Lavallee, Harry Pärnma, Henn Pabo, Mrs. Malda Skaistkalns

Elmārs Bārdiņš and Dr. Rolfs Šers (Antigonish, N.S.) discussing the Show. J.-J. Raudsepp.

NODIBINĀTS ALBERTA RAIDOŅA FONDS

Pie Latvijas Nacionālo Daugavas Vanagu centrālās valdes notibināts **Alberta Raidoņa fonds**, ar mērķi atbalstīt latviešu jaunatni ar naudas balvām, lai veicinātu: a) latviešu valodas mācīšanos, b) Latvijas vēstures apgūšanu, un c) Latvijas brīvības cīņu, Latviešu leģiona gaitu un nacionālo partizāņu cīņu aprakstiem.

Raksti iesniedzami Fonda valdei - NDV, kuŗus izvērtēs speciāla komisija un par labākiem sacerējumiem katru gadu 18. novembrī piešķirs trīs godalgas: \$ 200.- (1. v.); \$ 150.- (2. v.) un \$ 100.- (3. v.).

Konkursā aicināti piedalīties abu dzimumu jaunieši līdz 20 g. v.

Sīkāka informācija iegūstama un darbi sūtāmi uz NDV biroju - Rīgā, Aspazijas bulvārī Nr. 24 (214. ist.).

J. G.

PĀRMAIŅAS OKUPĀCIJAS MŪZEJA ZIEDOJUMU KĀRTĪBĀ

Kopš Okupācijas mūzeja idejas tapšanas un tās īstenošanas, Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības (PLBA) vadība mūzejam ir devusi neierobežotu un pastāvīgu atbalstu. PBLA ir devusi mūzeja darbam savu autoritāti un prestižu, ir bijusi starpniece mūzejam un sabiedrībai.

Sevišķi svarīgs, jāsaka neatvietoājams, atbalsts mūsu piecos pastāvēšanas gados ir bijis PBLA administratīvais un grāmatvedības darbs - ziedojumu pieņemšana, pārskaitīšana un grāmatvedība, ko veica Sarmīte Straupnieces kundze.

1996. gadā tika dibināta Okupācijas mūzeja atbalsta grupa, kuŗas vadību uzņēmas Dr. Ilze Švarca. Šo pavasari OMFA saņēma Amērikas valdības (IRS) atļauju darboties kā bezpeļņas organizācijai. Ziedotājiem tagad ir iespējams atvilkt ziedotās summas no valsts ienākuma nodokļiem. OMFAm ir atvērts savs bankas konts. Beidzot varam stāvēt paši uz savām kājām.

Sākot ar 1. maiju, OMF atbalstītāji ir lūgti sūtīt ziedojumus uz OMFA kontu. Čeki ir tagad rakstāmi uz OMFA vārdu un sūtāmi OMFA kasierim **Dr. Rūsiņam Albertiņam, 1053 Alder Lane, Naperville, IL 60540-7201, USA.**

Pateicamies visiem mūzeja labvēļiem un ziedotājiem un ceram uz turpmāku atbalstu.

Paulis Lazda,
Okupācijas Mūzeja Fonda
padomes priekšsēdis

GRĀMATAS

GRENADIEŅU GRĀMATA

Alberts Eglītis, Nacionālā DV Latvijas apvienība, izdevēja un redaktora A. Kalvāna priekšvārds, brošēta, 135 lpp.

Grāmatā ir 25 dažāda veida un gaŗuma kaŗa un cīņu apraksti vai impresijas ar Alberta Eglīša tekstu, Imanta Laugala ilustrācijām. Izdošanu atbalstījusi Nacionālā savienība "Namejs". Grāmatā bieži mainās kaŗa stāstu proza ar poētisku sacerējumu.

Latviešu cīņtāji agrākos laikos cēluši sev nemirstību ar Aleksandra Grīna un Aleksandra Čaka darbiem. Tagad tiem jāpieskaita latviešu grenadieŗi un nacionālie partizāņi, kur sevišķu mirdzumu devuši Oskars Perro, Arnolds Šipķis, Alberts Eglītis un citi. Autors ir laimīgāks par kritušiem, jo kaŗu pārdzīvoja un varēja aprakstīt latviešu cīņtāju varonību.

Alberta Eglīša raksti un dzejoļi pildījuši lasītāju sirdis un atgādinājuši tēvzemes mīlestību ārzemju un Latvijas latviešiem. Leģiona grenadieŗi atrodas frontē, gatavi ziedot dzīvību latviešu tautas interesēs. Lai mūsdienu Latvija kļūtu brīva, vajadzēs dedzīgu patriotisku vārdu un sidraba lodes, kas trāpa mērķi.

Autors norāda, ka tautas vairākumam vēl dzīvs ir atbrīvošanas cīņu gars, kas spoži uzliesmoja vecajos strēlniekos, bija saules zīme Latvijas atbrīvotājiem un gaisma grenadieŗu ceļam Otrā pasaules kaŗā. Latvietis mīl savu zemi un dzimteni.

Ir uzrakstītas piezīmes par kādu izlūkošanas kauju. Bunkurā paliek neizdzerta pudele, neapēsts buka cepetis, gaisā aizspindz lodes. Aprakstīti bataljona komandieŗa Ernesta Laumaņa dzimšanas diena, viņa panākumi, apbalvojumi, cīņas Ļeningradas pievārtē, kur zaudē daudz cīņtāju. Seko cīņas Volchovā, piedalīšanās izlūkos, trieciengrupu darbība, kaujas 1943. gada Ziemsvētkos. Vāciešiem nav vairs spara, trūkst kaŗa materiālu, tie vēlas atgriezties mājās. Seko cīņas pie Lubānas ezera, Vidzemē, pie Džūkstes un Pienavas, Gardenes stacijas, Rumbu muižas. Sānītiem pietrūkst pārsienamie un sāpju remdināmie materiāli. Seko Ziemsvētku kaujas, kritušos aprok uz vietas. Krievi 1944. g. 23. decembrī trīs stundās izšāva 117.000 granātu, aizmugurē lidoja krievu bumbvedēji, bet latvieši nepadēvās panikai. Bataljonu virsnieku apspriedē nolēmj pēc kapitulācijas kopā nepalikt, katrs pats izšķīras, ko darīt, dokumentus noglabā izolētā municijas kastē. Pēc parādes puiši sadala pārtikas krājumus, pievāc municiju un pazūd mežā. Krievi noslepkavoja daļu gūstā kritušos latviešus.

Brūņnieka krusta kavalierim, Kaprālim Alfredam Riekstiņam ir "ugunsdzēsēju uzdevumi". Viņš ir tur, kur grāvjos rodas pēkšņi caurrāvumi, sarkanarmija netaupa savus zaldātus. Riekstiņam laimējas aizbēgt uz Zviedriju 9. maija ritā, kur viņš iejūk civilistos. Radās speciāla vienība "Green Berets", ko savervēja angļi un amerikāņi un kur aizgāja daudz jauniešu, bet par to atklātībā nerunāja. Latvijā slepeni nomesti jaunieši speciāliem uzdevumiem, panākumi izpalika, nomestos noķēra.

Dažas dienas pirms 1945. g. 8. maija dažus leģionārus atlaida, lai pagastos dabūtu jaunus dokumentus un drēbes. Tad 1945. g. 8. maijā, ap plkst. 13:00, pulku komandieŗi saņem ziņu izbeigt kaujas darbību, jo Lielvācijas valdība un armija kapitulējusi. Nav norādījumu, ko darīt, katrs pats var izšķirties. Grāvjos tomēr npaceļas padošanās palagi, vairums pazūd mežainā apkaimē. Smagākais gājiens jāpiedzīvo latviešiem, pret vāciešiem necilvēcība nav parādījusies. Kurzemē 8. maijā varēja būt ap 16.000 bruņotu latviešu.

Impresijā "Pāri vilpiem un atpakaļ" 8. maijā pieci leģionāri un viens ievainotais laimīgi aizbrauc uz Gotlandi. Stāstā "Frontē ziedējušas rozes..." vēstulju rakstītājam laimēties ieslidēt vietējo vidū Zviedrijā ar citiem dokumentiem. Impresijā "Tāpēc par to cīnijamies" Maskava uzspiež Baltijas valstīm savstarpējo palīdzības paktu, kam sekoja apcietināšanas un izsūtīšanas. Aprakstītas 1940. g. komunistu izdarības Latvijā. Sekoja kaŗš, 1943. g. izveidojās 2 latviešu divīzijas. Piemin kaujas Latvijā. Leģionāru cīņas palīdzēja izklūt Rietumos ap 200.000 tautiešiem. Aprakstītas Ziemsvētku un Kurzemes kaujas.

Deviņpadsmitās grenadieŗi spēja apliecināt uzticību brīvības ideāliem, tie frontē zināja sava upuŗa jēgu, katrā kaujā bija tikai viena cena - viņa paša dzīvība.

Grāmatas noslēgumā vairāk kā ducis daiļdarbu (dzejoļi) un Imanta Laugala zīmējumi. □

V. Irbe

Valstis, ar kurām Latvijai ir divpusejie līgumi par vizu režīma atcelšanu

Valsts nosaukums	Parakstīšanas datums	Spēkā stāšanās datums	Uzturēšanās ilgums
Andora	13.03.98.	12.05.98.	līdz 90 dienām
Čehija	22.09.93.	04.11.93.	līdz 90 dienām
Dānija	18.12.96.	01.01.97.	līdz 90 dienām
Igaunija	09.06.95.	01.07.95.	līdz 90 dienām
Irija	03.04.96.	01.05.96.	līdz 90 dienām
Islande	14.04.97.	21.04.97.	līdz 90 dienām
Lielbritānija*	02.02.93. (pieņemts likums)	12.02.93.	līdz 90 dienām
Lietuva	09.06.95.	01.07.95.	līdz 90 dienām
Lihtenšteina	23.12.97.	22.01.98.	līdz 90 dienām
Malta	15.04.98.	pēc notu apmaiņas	līdz 90 dienām
Norvēģija	02.07.97.	01.08.97.	līdz 90 dienām
Polija	17.12.92.	12.08.94.	līdz 90 dienām
Slovākija	17.08.94.	13.01.95.	līdz 90 dienām
Slovēnija	05.03.98.	pēc notu apmaiņas	līdz 90 dienām
Somija	28.07.97.	08.11.97.	līdz 90 dienām
Šveice	23.12.97.	22.01.98.	līdz 90 dienām
Ungārija	07.08.92.	13.02.93.	līdz 30 dienām
Zviedrija	04.08.97.	08.11.97.	līdz 90 dienām

* — Lielbritānijā Latvijas pilsoņi var uzturēties līdz sešiem mēnešiem

LATVIJAS REPUBLIKAS VESTNIECĪBAS PAZIŅOJUMS KANADĀ DZĪVOJOŠIEM LATVIJAS PILSONIEM

Šī gada 3. oktobrī notiks 7. Saeimas vēlēšanas. Kanadā dzīvojošiem Latvijas pilsoņiem tiks nodrošināta iespēja tajās piedalīties un pildīt savu pilsoņa pienākumu. Informācija par vēlēšanu gaitu tiks savlaicīgi izplatīta gan ar laikrakstu starpniecību, gan arī pa pastu, nosūtot paziņojumus atsevišķi katram Latvijas pilsonim.

Vēlēšanu veiksmīgai norisei ir nepieciešams Jūsu atbalsts un palīdzība. Ja pēdējo 3 gadu laikā Jūs esiet mainījuši dzīves vietu, tad laipni lūdzam tuvākajā laikā rakstiskā veidā paziņot par notikušajām izmaiņām. Līdzīga veidā lūdzam informēt vēstniecību, ja kāds no Jūsu tuviniekiem laika posmā no 1995. - 1998. gadam ir miris. Vēstules ar paziņojumiem sūtiet uz vēstniecības adresi - Embassy of Latvia, Suite 208, 112 Kent St., ON K1P 5P2. Vēstniecība pieņems arī ar faksimilu sūtītus paziņojumus. Tos sūtiet 613-238-7044. Pilsoņi tiek mudināti piedāvāt savu atbalstu vēlēšanu rīkotājiem. Jūsu padoms un brīvprātīga līdzdalība ir laipni gaidīta. Savus ierosinājumus sūtiet uz Latvijas vēstniecību.

Latvijas vēstniecība Kanadā

KURZEMES CIETOKŠŅA UN MĀTES DIENAS ATCERE

Montrealas latviešu pensionāru saime 7. maija pēcpusdienā, piedaloties ap 90 saimes locekļiem, atcerējās Kurzemes ciētoksņa krišanu un Mātes dienu. Sarīkojums, kā parasti, notika Latviešu centra lielajā sarīkojumu zālē. To ar 2 dzejoļiem atklāja V. Paegle. Svētbrīdi vadīja māc. R. Caune, kas bija izvēlējusies 2 piemērotus korāļus šim gadījumam. Referātu šai dienai bija sagatavojis I. Skrastiņš. Viņš pakavējās pie abiem tematiem un pievienoja tiem arī 1934. g. 15. maija notikumus. Šajā sakarībā viņš šaubījās, vai sajūsma, kas valdīja toreiz, varētu atkārtoties šodien. Biedrzine I. Strautiņa, pasniedzot apsveikumu kartiņas un ziedus, apsveica maija mēnesi dzimušos - Annu Skujiņu, Maksu Vējiņu, Imantu Steprānu, Mārtiņu Salu, Helēnu Moru, Veltu Auzu, Lūciju Plūmi, Borisu Godiņu, Mēriju Vikmani, Mildu Ozolu, Vilmu Ulmani, Ēriku Krūzi, Andru Lazdiņu, Rolandu Vitiņu, Jānis Smelteri un Ausmu Valteri. Izsalkumu saieta dalībnieki apmierināja ar cāļa cepešiem un jubilāru atnesto vīnu un kūkām.

MONTREALAS LATVIEŠU CENTRA PILNSAPULCE

Sapulce notika 26. aprīlī un tajā piedalījās 38 biedri (29 indivīdi un 9 organizācijas), pārstāvēt 161 dalības zīmes. Par sapulces vad. ievēlēja V. Paegli, bet par piekristitāju I. Steprānu; par balsu skaitītājiem - V. Ozolu, J. Odiņu un R. Kiršteini. Valdes priekšsēdis A. Vitols pateicās par darbu un rūpēm centra uzturēšanā L. Biseniekam un par veiksmi ieguldījumos centra pirkšanas autoram A. Pušpuram. Aizvadītā gadā pārkārtota apkures sistēma, tā samazinot apkurināšanas izdevumus. Ietupījumu varēs izmantot citiem vajadzīgiem remontiem. Ar klusuma brīdi pieminēja mūžībā aizgājušos biedrus - Helenu Casno, Helmutu Dekmeijeru, Kārli Dreijeri, Mintautu Frišmani, Viesturu Hūnu, Kārli Irbiti, Juri Kalaci un Elizabeti Kirsukas. Mintauts Frišmanis testamentā centram novēlējis \$ 1.000.-. Šogad centra telpās notiks 7. Saeimas vēlēšanas balsu nodošana Montrealā un apkārtnē dzīvojošiem latviešiem. Par \$ 2750.- iegādāts jauns un liels TV aparāts ar sevišķi lielu ekrānu. Tas dos video filmu skatītājiem labākus kvalitātes pārraidījumus. Aparātu jau lieto Montrealas latviešu skola. Par centra saimniecību ziņoja A. Pušpurs, aprādot, ka tiekot ievēroti 3 galvenie mērķi: 1. izdevumu samazināšana, 2. ienākumu palielināšana, un 3. jaunu biedru piesaistīšana. Peļņa aizvadītā gadā bijusi \$ 10,160.-. Īstermiņa noguldījumos centram ir \$ 300.000.-, bet obligācijās - \$ 44.099.-. Ieteica Pārdzīvošanas fonda līdzekļus apvienot ar centra naudu, lai mazinātu bankas izdevumus. Ieteikumu pieņēma. Šogad centrā uzņemti 6 jauni biedri.

L. Bisenieks uzsvēra, ka ļoti bieži latviešu pašu sarīkojumi devuši maz vai arī nekādu peļņu, jo cetrš par telpu ir prasot tikai tad, ja latviešu organizācija ir kaut ko nopelnījusi. Paredzētais darba plāns bijis reāls un veiksmīgs, ziņoja saimniecības vad. un saimnieks L. Bisenieks. Turpinās remonta darbi gan iekšpusē, gan ārpusē. Telpu izdošana vietējām kanadiešu organizācijām (Black Lachine Club, Bridža klubam, aiustriešiem un sektantu baznīcai) dodot sevišķi labus ienākumus, bet ar tiem vien izdevumus nevarot segt. Centra valdes loc. J. Vernerā ziņojums izpalika, jo viņš nebija ieradies. Dāmu komitejas priekšniece B. Kalace pateicās dāmām par labo sadarbību. Rev. kom. visu bija atradusi labākā kārtībā, ziņoja tās priekšnieks A. Caune.

Jaunajā valdē ievēlēja A. Bērziņu, J. Birzi, L. Bisenieku, K. Čaku, Ģ. Hūnu, B. Kalaci, A. Lazdiņu, H. Ozoliņu, A. Pušpuru, J. Verneru B. Vikmani un A. Vitoli, bet rev. kom. - A. Čauni, V. Kalaci un J. Lukstiņu.

Centrs, ko pirms 15 gadiem nopirka par \$ 180.000 ar 3 pieguļošiem zemes gabaliem, savā vērtībā tagad pieaudzis uz, apm., \$ 700.000.-. Liels paldies šie pienākas A. Pušpuram. □

Skrastiņu Indulis

IN MEMORY OF ANNA KREIPĀNS

Adrianna and I would like to express most sincere thanks and appreciation to the Latvian community of friends for the sincere warmth and support you have given my mother in your visits at home and at the hospital. We also thank you for the flowers and other donations given in memory of my mother.

Some of the flowers were sent to Mount Sinai hospital where they were devided and were given to each patient's room on behalf of Anna Butāns.

In particular we want to give our thanks to rev. Rasma Caune for the continuing dedication in supporting mother with her prayers and visits and for her beautiful words and prayers at the funeral expressing the Latvian spirit.

We appreciate all the work and love that went into the organization of my mother's wake. It was a beautiful celebration of her life as we commemorated her death, God bless you all!

Veneranda and Adrianna

The poem MOMENTS is dedicated to my mother:

MOMENTS

Moments flow swift as water
In a fast flowing river

Nothing remains
Everything changes
Transforms

Only memory holds the elusive moment

Captures it
Like a crystallized rain drop
Suspended in time

Somewhere
Between the sunrise and sunset
Lies the essence of the moment.

Veneranda

Mīlo māti un vecmāmiņu

ANNU KREIPĀNS

dzimušu 1914. gada 21. novembri
mirušu 1998. gada 4. jūnijā
izvadītu 1998. gada 8. jūnijā

pieminot

Skaisti zied puķu dārzs,
Mīlās mātes, vecmāmiņas audzināts.
Atnāk rudens, kokiem lapas birst,
Nobirst skaistais puķu dārzs,
Mums birst gaužas asaras...

Dzīlās sērās, Dieva mieru vēlēdamas,

meita Veneranda Kreipāns Wilson
mazmeita Adrianna Māra McGrath
radi un draugi Latvijā - Latgalē

**LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA**

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Latviešu Kreditsabiedrība Toronto caurmērā pārsūta
\$200,000 katru mēnesi pa visu Latviju

Likmes:

\$100-499 \$8.00 ASV/\$10.00 CAN; \$500-9,999 \$16.00
ASV/20.00 CAN; \$10,000 un vairāk \$40.00 ASV/50.00 CAN

Informācija - lūdzu zvaniet (416) 922-2551
jeb rakstiet Latvian Credit Union
491 College St. Toronto, ON. Canada M4G 1A5
Kreditsabiedrības birojs slēgts pirmsdienās

BALTIEŠU FEDERĀCIJAS KANADĀ MONTREALAS NODAĻA

riko

svētdien, 14. jūnijā, plkst. 14:00,
lietuviešu Our Lady Gate of Dawn katoļu baznīcā,
1465 DeSeve ielā, Verdānā

AIZVESTO PIEMIŅAS DIEVKALPOJUMU.

Piedalās: visu baltiešu tautu mācītāji
Lietuviešu jauktais koris
Latviešu jauktais koris "Atbalss"

Kolekte izdevumu segšanai.

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOME

organizē

latviešu piedalīšanos

KANADAS DIENAS PARĀDĒ MONTREALĀ

Pulcēšanās: plkst. 10:00, Armherst un Sherbrook ielu
stūrī. Vieta parādē: pēc Čehijas pārstāvju
grupas.

Informācija: Elmārs Bārdiņš, tel. 489-7737.

Aicinām piedalīties kuplā skaitā!

PADOME

PAZIŅOJUMS

Pie pārstāves A. Selgas var pasūtīt un ar šī gada
augusta mēnesi iegādāties Nacionālo DV Latvijas
Apvienības izdotās grāmatas:

A. Eglītis Grenadieņu grāmata - \$ 15.00

V. Lācis Vai atkal zem krievu zābaka - \$ 20.00

Cena Kanadas dolāros.

A. Selga, tel. 416-759-0460,
47 Murellen Cres.,
Toronto, ON
Canada M4K 2K6

ORGANIZĀCIJU PADOMES SĒDE

Sēdi 9 jūnijā vadīja A. Vitols. Tajā pārrunāja turpmākos pasākumus, kā Aizvesto piemiņas dievkalpojumu, Latvijas 7. Sacīsmas vēlēšanas, piedalīšanos šī gada Kanadas dienas parādē un valsts svētku sarīkojuma programmu.

Par 14. jūnija un 1. jūlija pasākumiem ziņo paziņojumi šīs slejas augšgalā. A. Vitols ziņoja, ka pieņēmis Latvijas vēstniecības aicinājumu uzņemties 7. Sacīsmas vēlēšanu komisijas locekļa amatu Kanadā. Vēlēšanas, kā zināms, notiks š. g. 3. oktobri. Par tām plašāka informācija sekos arī MLB Ziņotājā. Paredzams, ka Latviešu centrā Montre-

alā būs viena no reģionālām balsu nodošanas vietām. Paredzēja ipašas Informācijas sapulces sarīkošanu 19./20. septembrī, Centrā.

Valsts svētku sarīkojumā, atzīmējot Latvijas dibināšanas 80. gadskārtu, svētku runu teiks Dr. Vaira Viķe-Freiberga. Aicinās L. Zuiku izkārtot mākslas skati atceres nedēļas nogalē, varbūt pat visu nedēļu, ko izziņos arī vietējai kanadiešu sabiedrībai. Mūzikālo priekšnesumu daļa vēl nav izkārtota. Ir vairāki ierosinājumi, kuŗus noskaidros visā drīzumā. Svētku atzīmēšanā paredzēta arī svētku maltīte, kuŗas izkārtojumu veiks Ērika Viņņa. Sarīkojums notiks svētdien, 15. novembrī, plkst. 11:00, Latviešu centrā.

R. Klaiše ziņoja, ka Montrealas latviešu biedrība atkal uzņēmusies Latvijas teātra izrādes izkārtotāšanas priekšdarbus. Ar G. Priedes lugu "Mēļš frotē dvielīs" šogad Ziemeļamerikas kontinentu apciemos Dailes teātra aktieŗi. Izrāde Montrealā paredzēta 25. oktobrī, centrā. Turnejas organizētāji (Tilts, Pokipsijā, Ņujorkas pavalsti, ASV), lai varētu segt visus izdevumus, vēlas \$ 25.- ieejas maksu. Tā, šķiet, šodienas apstākļos atbilst realitātei.

Nākamo padomes sēdi paredzēja 8. septembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā. Visu organizāciju pārstāvji lūgti tajā ierasties. □ Š.

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS ZIŅAS:

MLB PRIEKŠNIEKA ZIŅOJUMS gada sapulcei 1998. g. 14. maijā

Esam iegājuši savā 51. pastāvēšanas gadā. 2. maijā svinējām lielos 50 gadu pastāvēšanas svētkus (MLB dibināta 1948. g. 4. janvārī), kas izdevās labi un bija pulcinājuši daudz ļaužu: viesus no tālienes un tuvienes, pašu mājas ļaudis: goda biedrus, biedrus, darba darītājus, labvēļus un interesentus. Tas bija jauks sarīkojums. Paldies visiem darba veicējiem un apmeklētājiem!

1997./8. darbības gadā miruši 7 MLB biedri: goda biedrs Kārlis Irbītis, valdes loceklis Viesturs Hūns, biedri - Gunārs Jēkabsons, Milija Tauriņa, Velta Miķelsone, Maiga Kalniņa un Sergejs Dreimanis. Visus viņus pieminam ar patiesu cieņu. Uzņēmti 7 jauni biedri, 1 aizceļojis. Līdz ar to kopējais biedru skaits pamazinājies par 1 uz 87 (iepr. g. - 88). Priecājamies par katru, kas atradis ceļu uz latviešu biedrību. Paldies!

Kā to rāda cipari kasieres A. Porietes-Bedard ziņojumos, šogad esam strādājuši tik uzmanīgi, ka biedrībai ir pat samērā liels atlikums, pateicoties uzlabotai saimniecībai MLB Ziņotāja izdošanā. Līdz ar to biedrības saimniecība patlaban ir labā stāvoklī. A. Poriete-Bedard, kā katru gadu, visu kārtojusi ar veiksmi. Paldies!

Bibliotekārs Jānis Birze rūpīgi vadījis bibliotēku un priekšnieka palīgs Roberts Klaiše veicis tik daudz un dažādu pienākumu, ka varam viņam teikt vissiltāko pateicību. Un visur klāt bijis Konstantīns Čaks. Iespēju robežās darbojusies Inese Ortmane. Visiem paldies!

MLB sarīkojumi bijuši labi apmeklēti. It sevišķi Liepājas teātra viesizrāde 1997. g. oktobrī, tāpat arī gadskārtējais tirdziņš 1. novembrī. šajā darbības gadā izpalika Aprīļa joks sarīkojums, jo 2 lielus sarīkojumus šī gada pavasarī vienkārši nespējām izvest. Arī jaunajā darbības gadā gaidām Latvijas teātra viesizrādi - 25. oktobrī. Šoreiz viesosies Dailes teātra aktieŗi.

Aizvadītajā darbības gadā notikušas 4 valdes sēdes. visi valdes locekļi dūšīgi strādājuši. Par ko viņiem vēlreiz sirsnīgs paldies. Pateicamies arī visiem darba darītājiem un labvēļiem.

MLB LNAK padomes sesijā pirmo reizi kā deleģētais padomes loceklis pārstāvēja Andrejs Vitols. Viņam tās bija pirmās uguns kristības šajā politiskajā arēnā.

1998./9. darbības gadā ceram veikt visu līdz šim pasākto. Apstākļiem dažkārt mainoties, biedrībai arvien ir vajadzīgi jauni darbinieki. Aicinām talcā ikvienu, kas vēlētos pielikt savu roku turpmākajā darba veikšanā un veidošanā.

Aicinām MLB biedrus uzrakstīt savus dzīves stāstus!

MLB aktīvi piedalās Montrealas Latviešu Organizāciju padomes darbā.

Sadarbība ar pārējām latviešu sabiedriskām vienībām Montrealā bijusi teicama. Par to visu šo vienību vadītājiem sirsnīgs paldies!

Pateicībā un patiesā cieņā,
Jūsu

M. Štauers, MLB priekšnieks

*****

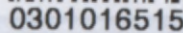
GADA SAPULCE

MLB gada sapulcē, kas notika 14. maijā, Latviešu centra telpās, pilcējušies biedri uzklusēja un pieņēma priekšnieka, kasieres, bibliotekāra un rev. kom., kas visu bija atradusi labākā kārtībā, ziņojumus. 1997./8. darbības gadā kopā ieņēmti \$ 24,355.78, bet izdoti \$ 20,059.44, dodot \$ 4,296.34 atlikumu (iepr. d. g. +\$ 23,551.69 - \$ 24,663.62 = -\$ 1,111.93). Bibliotekārs J. Birze ziņoja, ka arvien vēl ienāk grāmatu dāvinājumi, kuŗos ir arī grāmatas, kas pastāvīgajā grāmatu krājumā nav. Lasītāju saime, apmēram, tāda pati, kā iepriekšējos gados. Apstiprināja budžetu 1998./9. darbības gadam \$ 24,550.00 apmēros kā ienākumus, tā izdevumus. Maksājumus budžeta izpildei atstāja līdzšinējos: Iestāšanās maksu - \$ 5.-, biedru maksu par darb. g. - \$ 15.-, MLB Ziņotāja abonēšanas maksu gadā: biedriem, pensionāriem un kuŗa invalīdiem - \$ 30.-, visiem pārējiem - \$ 35.-. Pasta piemaksas: ASV - \$ 6.-, aizkontinenta zemēs - \$ 20.- gadā.

Valdē ievēlēja visus līdzšinējos locekļus: Jāni Birzi, Anitu Porieti-Bedard, Konstantīnu Čaku, Inesi Ortmani un Mārtiņu Štaueru, pēdējo atsevišķā balsojumā - par priekšnieku. Deva valdei tiesības kooptēt valdes locekļu amatā citus MLB biedrības biedrus, ja rastos vajadzība un ja šādus kandidātus izdotos atrast. Par MLB goda biedriem uz Roberta Klaišes ieteikumu apstiprināja jau mūžībā aizgājušo Ilgu Štaueri; Dr. Vairu Viķi-Freibergu par viņas lielo devumu Latvijai, latviešu sabiedrībai, zinātņu laukos un Kanadas mērogā; un Mārtiņu Štaueru par viņa ilggađigo MLB vadišanas darbu un atsaucību biedrības mērķiem. Arī revīzijas komisijā ievēlēja visus līdzšinējos locekļus: Elmāru Bārdiņu, Elgu Čops un Valdi Ozolu. Par MLB Ziņotāja redaktoru apstiprināja M. Štaueru, bet par MLB deleģēto padomes locekli LNAK - Andreju Vitolu. Bibliotekāra pienākumus arī turpmāk uzņēmas pildīt Jānis Birze. Atzina, ka turpmākajā darbībā jāturpina visi līdzšinējie pasākumi un jācenšas biedrības biedru saimē piesaistīt jaunus locekļus. Latviešu biedrību sanāksmē, kas jūnijā beigās notiks Rīgas latviešu biedrībā, piedalīsies priekšnieks M. Štauers.

Sapulci vadīja M. Štauers, pierakstīja I. Ortmane. Tā ilga pusotras stundas un bija reti saskanīga un rosinoša.

Š.

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trisvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224

telpu adreses: Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082

14. jūnijā, plkst. 14:00, Lietuviešu katoļu Our Lady Gate of Dawn baznīcā, 1465 DeSeve, Verdānā, **14. jūnija Aizvesto piemiņas dievkalpojums** Baltiešu federācijas Montrealas nodaļas izkārtojumā. Piedalās visu Baltijas tautu garīdznieki. Mūzikāli priekšnesumi. Skatiet paziņojumus 20. un 25. lappusēs!

20. jūnijā, plkst. 17:00, Tērvetē, ev.-lut. Trisvienības draudzes Tērvetes komitejas rīkotā **Jāņu pēcpusdiena.**

21. jūnijā, plkst. 09:00, Tērvetē, ev.-lut. Trisvienības draudzes Tērvetes komitejas **pēc Jāņu brokastis.**

21. jūnijā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**

25. jūnijā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde.**

25. jūnijā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **Jāņu svinēšanas pēcpusdiena.**

4. jūlijā, plkst. 20:00, Trinity anglikāņu baznīcā, Sherbrooke un Marlow ielu stūrī, "Arsis Hanbell" koŗa no Igaunijas **koncerts**. Ieeŗa \$ 10.
5. jūlijā, plkst. 11:00, Tēŗvetē, Tēŗvetes bērnu vasaras nometnes **atklāŗanas dievkalpojums**.
8. jūlijā, plkst. 16:00, Latvieŗu centrā, A/S "Bebri" **kāŗtēŗā sanāksme**.
12. jūlijā, plkst. 11:00, Tēŗvetē, latvieŗu ev.-lut. Trisvienības draudzes **kāŗtēŗais dievkalpojums**.
16. jūlijā, plkst. 11:00, Latvieŗu namā, Montrealas latvieŗu pensionāŗu apvienības **video filmas izrāde**
plkst. 13:00, Latvieŗu namā, Montrealas latvieŗu pensionāŗu apvienības **kāŗtēŗā sanāksme**.
18. jūlijā, plkst. 19:00, Tēŗvetē, Tēŗvetes bērnu vasaras nometnes **noslēgums ar ugunsķuru, ķarogu nolaiŗanu un sveķiŗu dievkalpojumu**.
19. jūlijā, plkst. 18:00, Sv. Jāŗa igauŗu baznīcā, latv. ev.-lut. Trisvienības draudzes **kāŗtēŗais dievkalpojums**.
26. jūlijā, plkst. 11:00, Tēŗvetē, ev.-lut. Trisvienības un Otavas ev.-lut. Miera draudzes **kopīgs dievkalpojums un pikniks**. Jāŗem līdŗ saldais ēdiens groziŗu veidā.

- - - - -

1. augustā, plkst. , Tēŗvetē, Tēŗvetes ģada svētki.
2. augustā, plkst. 11:00, Avokas ķapos, **Kapu svētki**.

Laikā no 17. - 24. jūnijam, Emmanuel College, Victoria University in The University of Toronto, Latvijas ev.-lut. baznīcas ārpus Latvijas TEOLOĢIJAS INSTITŪTS. Pieteikumi: Irina Turķis, 425 Martin Grove Road, Etobicoke, ON M9B 4M1, tel. 416-621-3660.

Laikā no 24. jūnija līdz 28. jūnijam, Saulainē, Latviešu draudžu dienas.

Laikā no 5. jūlija līdz 18. jūlijam, Tērvetē, Tērvetes bērnu vasaras nometne. Informācija un pieteikšanās - pie Simona Kugličs Toronto, tel. 416-503-0406, Dainas Brauns Otavā, tel. 613-521-1786, Jāņa Mateus Montrealā, tel. 514-481-2530.

Laikā no 2. jūlija līdz 5. jūlijam, Rīgā, XXII vispārējie Latvijas Dziesmu svētki.

MLB Z 1998 VI/VII 950 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas no 11. un 14. jūnijā. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 16. jūnijā. Red.

* MLB ZINOTĀJA redakcijai tagad ir savs FAKSA numurs - 514-457-3496. Piesakiet savas ziņas pa to!

MLB ZINOTĀJA administrātores un MLB kasieres A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que,
Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Zīpotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 35.00 vai \$ 30.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Zīpotāju	\$ _____
LNAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-; pensionāriem \$ 5.00).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 1997./8. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai 50 gadu jubilejā.....	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	\$ _____
Kopā	\$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruna numurs) (paraksts)

MLB Zinotājs, 1998. gada jūnijs/jūlijs SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS 27

**Goliger's
Travel**
SINCE 1955

Kravis Travel Services Ltd.

- Ceļojumi uz Latviju
vīzas, lidojumi,
auto īre un viesnīcas
- Jūsu ciemiņiem no Latvijas
kārtotajam lidojumus
- Ekskursijas pa Latviju
sadarbībā ar Latvia Tours

**Jūsu pārstāvis Jānis Kravis
(416) 924-6328**

Cumberland Court,
99 Yorkville Ave.
Toronto, Ont. M5R 3K5
Fax (416) 924-5954

 LATVIA TOURS
Kanādas un Amērikas pārstāvji

1-800-268-7442

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

- 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Laryanna

Tagad Rīgā!
**Hotel
MĀRA**

Kalnciema ielā 186, Rīga, Latvija LV-1046

Telefons: 011 371 7901316

Fakss: 011 371 7901315

- * 24 modernas istabas
- * Restorāns un bārs
- * Konferenču telpas
- * Lidostas busiņš

Rezervācijas Kanādā:

613/521-7100 (telefons, vai fakss)

epasts: mara@mailbox.riga.lv

timeklī:

www.bestwestern.com/thisco/bw/91301/91301_b.html

Šis ir MLB Ziņotāja jūnija/jūlija dubultnumurs. Nākamais numurs iznāks augusta sākumā, jo redaktors jūnija beigās un jūlija sākumā būs Latvijā.

Lūdzam līdzstrādniekus nekavēties ar manus-kriptu iesūtīšanu un ievērot, ka raksti rakstāmi ar rindas atstarpi, tādējādi ievērojami atvieglojot redakcijas darbu.

Lasītājus lūdzam paziņot adresu maiņas un nokārtot abonementa maksājumus!

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832

ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5

EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Elmārs Bārdiņš, Jānis Birze, Konstantīns Čaks, Imants Freibergs, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle, Anna Skujiņa, Kārlis Timermanis, Vilma Ulmane un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSA: mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, 1/2 lpp. - \$ 40.00 pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus isināt. Raksti un vispārējās ziņas nepauz ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY

JUNE/JULY 1998

JUIN/JUILLET

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS

BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832